PART TWO
DRAUGAS
Saturday, July 22, 1961

MOKSLAS ☆ MENAS LITERATŪRA

ANTROJI DALIS
DRAUGAS
Šeštadienis, 1961 m. liepos 22 d.

Tiesos atvirumas, minčių gilumas ir formos ekspresyvumas

Dr. P. Celiešiaus mintys apie naująjį dr. J. Girniaus veikalą "Tauta ir tautinė ištikimybė"

Jau išspausdintas ir netrukus knygų rinkoje pasirodys dr. Juozo Girniaus plačios apimties veikalas "Tauta ir tautinė ištikimybė". Knygą leidžia ir jos platinimu rūpinasi Į Laisvę Fondas Lietuvių Kultūrai Ugdyti. Šio veikalo išleidimui gana nemažą sumą — 1000 dol. — paaukojo kun. dr. P. Celiešius su kuriuo ta proga buvo pasidalinta mintimis.

— Kas paskatino Jus paskirti tokią efektyvią sumą Į Laisvę Fondui Lietuvių Kultūrai Ugdyti, kuris buvo pasiryžęs jau anksčiau išleisti dr. J. Girniaus veikalą?

— Mano kukli suma yra skirta ne fondams, bet konkrečiam dr. J. Girniaus veikalui "Tauta ir tautinė ištikimybė" padėti išvysti platesnį skaitytojų skaičių.

Į Laisvę Fondą Lietuvių Kultūrai Ugdyti pasirinkau atsitiktinai. Maniau kreiptis į Liet. Bendruomenę kaip leidėją, bet susilaikiau dėl to, kad jiems kol kas trūksta užtikrinto konkretaus skaitytojų kontingento išleistai knygai konsumuoti. Lietuviškos Knygos klubas kalbamuoju klausimu irgi neparodė reikiamo intereso.

Tuo tarpu į Laisvę fondas man nuoširdžiai pritarė ir garantavo minimum 400 inteligentų skaitytojų. Juk knyga yra leidžiama būti skaitoma, o ne lentynoje gulėti.

— Kokia proga susipažinot su minėtu dr. J. Girniaus veikalu?

— Praeitų metų kalėdinių atostogų proga Studentų Ateitininkų Sąjungos suruoštuose ideologiniuose kursuose dr. J. Girnius skaitė keletą paskaitų, imtų iš minėto veikalo. Mintys tiek savo svarumu, tiek aktualumu man labai patiko, ir pasiūliau autoriui tos knygos išleidimą finansiškai paremti. Pasiūlymas buvo persvarstytas ir po keleto dienų priimtas.

— Pradžioje Jūs buvote paskyrę ne tokią apvalią sumą, o vėliau ją padidinot; atrodo, kad knygą radote tikrai vertingą?

— Taip, pradžioje maniau tam tikslui skirti 500 dolerių. Bet, kada visą veikalą ištisai perskaičiau, tiesiog susižavėjau ir nedelsdamas, nuvykęs pas minėto fondo sekretorių dr. K. Ambrazaitį, įteikiau $800.00, pridurdamas: "Jeigu šio veikalo spausdinimui reikėtų daugiau — dar pridėsiu porą šimtinių".

— Kadangi veikalą perskaitėte, ką galėtumėte pasakyti kokios problemos jame sprendžiamos?

— Pirmoje dalyje iš esmės yra sprendžiama tautos problema. Dėlto šią dalį galima vadinti ontologine dalimi.

Ją skleidžiant yra iškeliami esminiai tautos faktoriai: kilmė, kalba, kultūriniai papročiai, teritorija, valstybiškumas. Antroje dalyje plačiau apžvelgiami tautybės išlaikymo būdai, priemonės, pavojai ir apsisprendimas konkrečiose situacijose. Kadangi ši dalis nesiriboja vien dalyko žinojimu, bet angažuoja skaitytoją apsispręsti ir veikti tautybės išlaikymo kryptimi, todėl ji tinka būti pavadinta etine dalimi. Taigi filosofiniu požiūriu veikalas apima dvi plotmes: dalykinę — ontologinę ir gyveniminę — etinę. Atsižvelgiant į knygos paskirtį — gelbėti nutaustančią išeiviją — tas dvilypumas jai nekenkia. Priešingai, padeda ir vienas kitą remia. Tiesa savo atvirumu skaitytojui atsiskleidžia ir siūlosi būti įgyvendinama. Įsitikinti ir pagal įsitikinimą gyventi — tai ir yra žmogaus asmenybės pilnatis.

— Veikalas pavadintas "Tauta ir tautinė ištikimybė". Ar tai liečia tautą apskritai, ar tik lietuvių tautą.

— Pirmoji dalis sprendžia tautą iš esmės ir dėlto ji yra visuotinė: tinkanti visoms tau-

Kun. dr. Petras Celiešius

toms, visais laikais. Antroji dalis, kiek ji yra principinė, tiek ji yra antlaikinė ir kiek ji yra specifinė, tiek ji yra taikoma tautinės sąmonės išlaikymui išeivijoje konkrečiose jų situacijose.

— Minėjot, kad skaitydamas buvot sužavėtas. Kas Jus taip patraukė?

— Mane sužavėjo tiesos atvirumas, minčių gilumas ir formos ekspresyvumas. Dr. J. Girnius šiame veikale, ypač antroje dalyje, tampa gražbyliu. Jo reiškiamos mintys virsta principais, gražiais posakiais, tinkančiais būti cituojamais kalbose, straipsniuose ir spaudoje. Yra tokių gražių dialektinių išsireiškimų, kad žmogui ir į galvą neateitų, jog tą mintį būtų galima taip naujai, įdomiai ir gražiai išreikšti. Tai ir yra mano žavesio pagrindas.

— Ar buvo bent panašių veikalų lietuvių kalba?

— Tautos sampratos branduolines mintis iš dalies būtų galima rasti lietuvių kalboj tiek pas prof. S. Šalkauskį "Lietuvių tauta ir jos ugdymas" veikale, tiek pas prof. A. Maceiną "Tautinio auklėjimo" knygoje. Bet sakau tik iš dalies. Dr. J. Girnius į dalyką žvelgia giliau ir išsamiau, turėdamas prieš akis ne sausą teoriją, bet tremties ir apskritai išeivijos gyvenimą. Be to, antroje dalyje autorius yra visai naujas ir originalus. Kaip tik šioji dalis mums išeiviams lietuviams yra pati svarbiausioji. Tai yra ne kas kita, kaip lietuvio išeivio tautinė evangelija.

Tiek dr. P. Celiešius, tiek Į Laisvę fondas yra verti didelės pagarbos, nes tik tokiomis sąlygomis gali pasirodyti mokslo veikalai, ir tie veikalai bus svarbiausi liudininkai laisvųjų lietuvių istorijoje, nes tik kultūrinės vertybės yra laiko nesuėdamas paminklas.

Al. B.

Gabriela Mistral

VANDUO

Vaikeli mano, ko bijai vandens
Prie kurio aš tave atsinešiau?
Tavoji baimė vien tik džiaugsmui
Šitos palaimintos kaskados...
Ir krinta, krinta, štai tartum akloji moteris
Į baltąsias putas...
Nenugąstauk, mažyti mano, tai Vanduo —
Jis šventas, kaip kelionės vynas,
Bėga putodamas visokiais piešiniais
Ir ženklais...
Trumpam artėja, rods, visai prie mūsų,
Tai vėl palieka tolumoj...
Srovelėm bėgdamas nusineša laukus,
Ir liūdesį, ir džiaugsmą —
Nusineša jisai vaikelį ir jo motiną...
Vendenį geria du krantai —
Jį geria gyvulėliai ir paukšteliai...
Troškulys didžiuliais gurkšniais geria vandenį —
Ir niekad nesibaigia Mylimas Vanduo,
Mano vaikeli.

Arthuro Ramirez

TAVO RANKOSE

Argi svarbu, tegu gyvenimas sau eina,
Aš tavo rankose vėl mylimas jaučiuos —
Ir ištiesų, esu labai, labai mažytis vaikas,
Prie tavo pakilios krūtinės kai glaudžiuos...

Pažvelgti leisk man į tavo akių gelmes,
Iš jų žodžius išmokti leisk, kurių dar niekas netarė...
Tartum naktis tamsiais savo plaukais apsiausk mane
Ir leisk iš meilės verkt...

Ir būki, būki prie manęs arti ir nejudėdama,
Kartas nuo karto mano smilkinius bučiuok...
Argi svarbu, tegu gyvenimas sau eis iš lėto —
Aš tavo rankose naujai užgimęs vėl jaučiuos...

Iš ispanų kalbos vertė

Ada Karvelytė - Dubauskienė

Dail. Adomas Galdikas. Kapinaitės (tempera, tėvų pranciškonų nuosavybė).

KULTŪRINĖ KRONIKA

• **Suvažiavimo darbai**. Šitokiu pavadinimu Romoje išspausdintas stambus 321 pusl. veikalas, į kurį sudėta 1957 m. spalio mėn. 2-4 dd. tame mieste įvykusio Lietuvių Katalikų Mokslininkų akademijos suvažiavimas paskaitos ir apskritai surašyta suvažiavimo eiga. Ir tai jau šeštas Liet. Kat. Mokslo akad. leidinys. Jis pasirodė dėka mecenato prel. Pr. Juro aukos. Šio "Suvažiavimo darbai" turi antrą antraštę: "Lietuvių mokslinės problemos naujausių katalikų Bažnyčios direktyvų šviesoje".

Šį studijų tomą redagavo prof. A. Liuima, S. J., ne tik rūpestingai sutvarkydamas leidinio medžiagą, bet ir aprūpindamas smulkiu raidiniu asmenvardžių ir vietovardžių sąrašu. Leidinyje medžiaga išdėstyta pagal įprastinę fakultetų tvarką katalikiškuose universitetuose, pradedant nuo teologijos ir einant prie etikos, teisės, filosofijos, istorijos. Čia randame studijas: prof. Antano Liuimos "Teologinė mistinio Kristaus kūno sąvoka", kun. Prano Brazio "Medicinos etika pagal Pijaus XII direktyvas", dr. Stasio Bačkio "Katalikų Bažnyčios doktrina apie tautų apsisprendimo teisę", Jono Norkaičio "Istorinis materializmas katalikiškos filosofinės doktrinos šviesoje".

Prof. Z. Ivinskis duoda istorijos studiją "Lietuvos ir apaštalų Sosto santykiai amžių bėgyje (iki XVIII amž. galo)", dr. St. Matulis rašo: "Lietuva ir apaštalų sostas 1795-1940". Pagaliau — paskaitų serijoje duodama prof. J. Ereto paruoštas mūsų didžiojo filosofo paminėjimas: "Šalkauskis idėjų keliais".

Kiekvienos iš tų giliai išmąstytų, gausiai medžiagos duodančių paskaitų pradžioje, duodama santrauka prancūzų, anglų ar vokiečių kalba. Išnašose, bibliografiniuose priedeliuose nurodoma literatūra, dokumentais paremiama dėstomos mintys ir faktai.

Pagaliau atskirais nekrologais antroje knygos dalyje paminimi mirusieji mūsų mokslininkai, Liet. Kat. Mokslo akad. nariai, duodant jų suglaustus nekrologus. Čia pagerbti vysk. Pr. Būčys, MIC., (rašo dr. St. Matulis), prel. Bl. Česnys (R. Krasauskas), dr. Pr. Dielininkaitis (dr. J. Grinius), prof. dr. Pr. Dovydaitis (dr. J. Eretas), dr. K. Jokantas (prof. Z. Ivinskis), arkv. Pr. Karevičius, MIC. (St. Matulis), vysk. J. Kukta (R. Krasauskas), prof. P. Malakauskis (dr. M. Čyvas), kan. J. Meškauskas (dr. V. Balčiūnas), prof. dr. K. Pakštas (dr. Vl. Viliamas), vysk. K. Paltarokas (V. Balčiūnas), prel. Pr. Penkauskas (Z. Ivinskis), arkv. M. Reinys (St. Matulis), vysk. J. Staugaitis (dr. Pr. Manelis), prof. dr. J. Totoraitis, MIC (St. Matulis), kan. dr. Pr. Venckus (prof. J. Venckus, S. J.). Dar duodamas sąrašas 16-tos kitų mirusių akademijos narių, kurių nekrologai nebuvo gauti knygą spausdinant.

Pagaliau pateikiamas prof. R. Rabikausko paruoštas suvažiavimo darbų eigos aprašymas. Šis studijų rinkinys, aktualias problemas svarstąs naujojo mokslo ir krikščionybės šviesoje, yra tikrai patrauklus, intriguojantis, visiems mūsų intelektualams rekomenduotinas.

• **M. K. Čiurlionio paroda atidaryta New Yorko miesto bibliotekoje**, Fifth Ave. ir 42 gatvė, ir tęsis iki rugs. 7 d. Vyksta antrame aukšte, netoli 216 kambario. Kaip pati bibliotekos vadovybė specialiu biuleteniu praneša, paroda suruošta ryšium su 50 m. sukaktimi nuo Čiurlionio mirties. Pažymima, Čiurlionis buvo lietuvis tapytojas ir kompozitorius, abstraktinio meno pionierius. Parodoje išstatytos reprodukcijos "Pavasario sonatos", "Žvaigždžių sonatos", "Rex" ir "Angių sonatos". Taipgi išstatyti Čiurlionio muzikos kompozicijų pavyzdžiai, laiškų kolekcija, atsiminimai, straipsnių rinkinys.

Bibiloteka pažymi, kad Čiurlionis gyveno 1875-1911 m. buvo siurrealizmo pirmūnas, net gi pirmtakas rusų abstarktinio tapytojo V. Kandinski. Pažymima, kad nors Čiurlionis ir mirė teturėdamas 35 m. amžiaus, paliko apie 300 sukurtų paveikslų. Jis sukūrė pirmą lietuviškąją simfoninę poemą, stygų kvartetą, apie šimtą kūrinių fortepijonui. Cituojamas Harvardo universiteto profesorius George M. A. Haufmann, kuris (The Art Bulletin, tome XXI, No. 1) apie Čiurlionį rašė: "Jis į tapybą buvo nešamas vizijos, kuri kartu buvo vaizdinė, muzikinė ir kosminė". Bernard Berenson, amerikiečių kritikas, atkreipė dėmesį į tą lietuvių tapytoją, tardamas: "Čiurlioniui reikia skirti pirmaujančią vietą tarp didžiųjų naujos epochos individualistų. Jis turi būti surastas ir vertinamas ne tik kaip mistikas ir regėtojas, kokiu jis buvo, bet ir turi būti įvertintos jo savitos estetinės ir tapybinės idėjos".

• **Žinutė istorijos mėgėjams.** Dr. Feliksas Proscevičius, gyv. Medelyne, Kolumbijoje, papasakojo, kad kada jis prieš Did. karą buvęs gydytoju Rusijoje, Vologdos gubernijoje, jam caro šeimos dvaro ūkio valdytojas išdėstė, kad jis radęs Velikij Ustiuk miesto archyve žinią apie tai, jog to miesto valdytojas, totorių jungo metu, mokėjęs Lietuvai duoklę, kad Lietuvos kunigaikštis globotų jų miestą. Velikij Ustiuk yra Suchonos ir Jugo upių santakoje, Vologdos gub., tarp Petrapilio ir Uralo, netoli Šiaurės Dvinos. (K. P-tė)

• **100 metų nuo tėvo Antano Pranciškaus Bizausko** gimimo suėjo praeitą sekmadienį. Buvo pranciškonų kunigas, draudžiamos lietuvių spaudos platintojas, religinių knygų ir straipsnių autorius. Kilęs nuo Biržų. Baigęs Kauno kunigų seminariją, kunigu buvo įšventintas 1886 m. Darbavosi Gaurėje, Obeliuose, Kurše. 1900 metais paskirtas Kretingos klebonu. Jau anksčiau platinęs Prūsuose spausdinamas lietuvių knygas, Kretingoje sudarė slaptą spaudos platinimo organizaciją, ir įkūrė knygų slėptuvę. Drauge su rusų uždarytais vienuolyne kunigais leido ir redagavo mėnesinį religinį laikraštį "Kryžių". Matydamas rusų okupacijoje nykstantį pranciškonų vienuolyną, 1912 m. pats tapo pranciškonu. Jo pavyzdžiu pasekė ir eilė kitų lietuvių kunigų. Tėv. Bizauskas pakartotinai buvo tėvų pranciškonų provincijolu. Kaikurį laiką redagavo "Šv. Pranciškaus Varpelį" ir "Tretininkų kalendorių". Organizavo Lietuvos laisvės gynėjus — savanorius. Mirė sulaukęs 66 m. amžiaus.

• **Lietuvių dailininkų Montrealyje** šiuo metu yra apie 10; numatoma, kad savo kūriniais jie visi dalyvaus bendroje parodoje, kuri bus ruošiama vasaros pabaigoje ryšium su įvykstančia Kanados diena.

• **Kanados lietuvių metraštis** bus išleistas ryšium su Kan. Lietuvių diena. Jame bus Kanados Lietuvių Bendruomenės statutai, socialinio aprūpinimo aptarimai, senatvės pensijų įstatymas, draudimo ir kiti praktiški dalykai.

• **Algirdas Cibulskis** baigė chemijos mokslus Šv. Kryžiaus kolegijoje, Worcester, Mass.

• **Lydija Bražėnaitė** tarp pirmaujančių baigusi Stamford kolegiją, gavo stipendiją Barnard kolegijoje, New Yorke, kur studijuos politinius mokslus.

• **Prof. dr. Antanas Maceina** Muensterio universitete vasaros semestre skaitys paskaitas apie dialektinį materializmą ir apie religiją ir kultūrą ortodoksų bažnyčios šviesoje. Jis taip pat ves seminarą apie Dostojevskio didįjį inkvizitorių.

• **A. Rudinskas,** baigęs Lojolos Aukšt. mokyklą, vasaros metu lanko prancūzų kalbos kursus Montrealio universitete, o nuo rudens tame pat universitete studijuos farmaciją.

• **Muz. Stasys Gailevičius** išskrido į Angliją, o iš ten vyks į Vokietiją. Šioje atostoginėje kelionėje domėsis ir Europos muzikos dalykais.

• **Aldona Zarembaitė** Toronto universitete baigė vienerių metų slaugymo kursus ir dabar dirba Šv. Juozapo ligoninėje Toronte.

• **D. Andrasiūnaitė,** Los Angeles mieste studijuojanti literatūrą, vasaros metu lanko prancūzų kalbos kursus Montrealio universitete.

• **R. J. Stadalninkas** Connecticut universitete, Storrs, Conn. gavo bakalaureato laipsnį verslo administracijoje. Dirba American Machine and Foundry bendrovėje Stamforde.

• **Juozas B. Miniatas** gavo aeronautikos inžinerijos bakalaureato laipsnį Detroito universitete.

Vytautas Marijošius - jubiliatas

JULIUS GAIDELIS, So. Boston, Mass.

Vytautui Marijošiui, žymiausiam mūsų dirigentui, š. m. liepos 10 d. suėjo 50 metų amžiaus. Tie, kurie lankė laisvos Lietuvos laikais Kauno operų spektaklius, ryškiai prisimins Vytautą Marijošių. Tai buvo jauniausias iš operos dirigentų, patrauklios fizinės išvaizdos, gracingų judesių.

Apie dirigentą apskritai

Kompozitoriui dirigentas, galima sakyti, yra lemiantis asmuo. Jis gali kompozitorių (tikriau jo veikalą) arba iškelti, arba sužlugdyti. Lakios muzikinės fantazijos dirigentas dažnai sugeba iš muzikos kūrinio iškelti tokias detales, kurių vertės net kompoziotrius nepastebi. Tokio dirigento rankose kūrinys dažnai save "perauga". Arba priešingai, kad ir geras kūrinys, bet blogai dirigento pastatytas, gali būti ilgam laikui nustumtas užmarštin. Ypač tai ryškų šiame krašte, kur kūrinių yra didelė pasiūla, o labai skaitomasi su orkestrų finansais. Taigi dirigentas turi būti ne tik muzikaliniai, bet ir akademiškai gerai išsilavinęs, pažįstas įvairius stilius, bet taip pat jam tinka turėti "minkštą" širdį, kad galėtų muzikos kūrinį "įsimylėti". Su meile, kruopščiu tumu ir dideliu muzikiniu išsilavinimu pastatytas kūrinys parodys savo tikrą vertę.

Vytautas Marijošius — dirigentas

V. Marijošius, be abejonės, talentingas dirigentas. Jau tas faktas už tai kalba, kad jis jau 1933 m. buvo pakviestas (taigi 23 metų amžiaus) dirigu oti Kauno Operos teatre operą "Carą Saltaną", o kiek vėliau "Kitežą", "Tosca", "Lohengriną", "Verterį", "Otello" ir kt. Ogi tai buvo dar prieš jo dirigavimo studijas! Marijošius nelinkęs rankų tepti su abejingos vertės muzikos kūriniais. Tuo atžvilgiu jis yra labai kritiškas. Bet, nusižiūrėjęs "auką", jis sugeba ją parodyti pilnoj šviesoj. Todėl kiekvienas kompozitorius jaučiasi laimingas, jei į jį Marijošius atkreipia savo dėmesį. Diriguojant jis vengia bereikalingų judesių. Savo technika, diriguojamo veikalo pažinimu, įdomiom interpretacijos idėjom, o taip pat savo taktika orkestrantų atžvilgiu, jis susilaukia pagarbos ir įvertinimo net iš tokio orkestro kaip buv. N. B. C. (Toscanio).

Žvilgsnis į V. Marijošiaus gyvenimo kelią

Jis gimė 1911 m. liepos 10 d. Panevėžy. Per pirmąjį karą su tėvais buvo pasitraukęs į Rusiją. Mokėsi Jakaterinburgo, o grįžęs į Lietuvą, Telšių gimn. Pirmąsias muzikos žinias gavo iš savo tėvo, kuris buvo taip pat muzikas. Neatsitiktinis reiškinys, kad Vytauto broliai (Bronius ir Romanas) taip pat muzikai - dainininkai.

Nuo 1924 iki 1928 m. V. Marijošius studijuoja Klaipėdos konservatorijoj. Baigęs konservatoriją tuojau Kauno operoje dirba kaip akompaniatorius - koncertmeisteris. 1934-5 m. vasaromis Švietimo ministerijos siunčiamas muzikos studijoms Berlynan, Prahon, Vienon, Romon ir Paryžiun, bet pagrindinės jo dirigavimo ir teoretinės studijos buvo Prahoje 1936-8

Muz. Vytautas Marijošius

m. Į čia jis buvo atsiųstas kaip specialus Šviet. ministerijos stipendininkas. Gyvendamas Prahoje, Marijošius surengė du liet. muzikos koncertus. Jis net ir iš čekų spėjo savo muz. veikla užsitarnauti pagarbos, už ką jis iš prez. Benešo gavo Baltijo Liūto ordiną. 1938 m., baigus Prahos valst. konservatoriją, V. Marijošius paskiriamas Kauno operos vyriausiu dirigentu ir meno vadovu. Šiose pareigose jis išbuvo iki pasitraukimo iš Lietuvos (1944 m). 1940 m. jis buvo pakviestas Kauno konservatorijon dėstyti dirigavimą, partitūrų skaitymą ir vadovauti operos klasei.

Kauno, vėliau ir Vilniaus, operose jis dirigavo per 20 operų ir eilę simf. koncertų Lietuvoje ir Latvijoje. Su Berlyno Simf. orkestru yra įgrojęs į plokšteles Čiurlionio, Karnavičiaus ir Pakalnio kai kuriuos veikalus. Pasitraukęs iš Lietuvos, V. Marijošius gyveno Austrijoj. 1948 m. jis atvyko į J. A. V. ir New Britaine, Conn., liet. parapijoj vargonininkavo. V. Marijošius nebūtų didelis muzikas, jei juo tuojau nesusidomėtų J. Hartt Muzikos kolegija Hartforde, Conn. Ir nuo 1950 jis toje kolegijoje dėsto dirigavimą, partitūrų skaitymą, veda studentų orkestrą. Bene prieš metus jis buvo paskirtas dirigavimo departamento dekanu, prieš tai suteikus jam pilno profesoriaus titulą. Jis buvo iš 16 kandidatų atrinktas vadovauti Hartfordo styg. orkestrui, turinčiam garbingą muzikinę praeitį. Pereitos vasaros muzikos festivalyje Hartforde jis dirigavo vieną simf. koncertą. Tai buvo jau kelintas jo koncertas Hartforde, vietinės spaudos labai gerai įvertintas.

Komp. Julius Gaidelis, šio straipsnio autorius, vienas iš Dainų šventės dirigentų.

V. Marijošius ir lietuvių muzika

Yra nuomonių, kad V. Marijošius abejingas liet. simf. muzikai. Tiesa, kaip sakyta, jis yra labai kritiškas, bet kad jis nesidomėtų liet. muzika, negalima sakyti, pvz.: jis Chicagoj stato kaikuriuos Vl. Jakubėno veikalus, New Yorke koncerto programon įtraukia J. Gaidelio simf. dalį ir kt. Žinoma, lietuviams kompozitoriams būtų labai malonu, jei jis, būdamas tokioj padėty, nenustotų domėtis lietuviška muzika.

Linkime V. Marijošiui ir daugiau laimėjimų jo muzikinėj veikloj.

KRONIKA

• **Tremtinių rankų darbų paroda** rugsėjo mėn. įvyks Muenchene. Eksponatai siunčiami adresu: Committee for Exhibition Sale of Refugee Arts and Crafts, Possartstr. 9, III, Muenchen, 27, Germany.

• **Kretingos ir Skuodo** rajonuose neseniai lietuviai tautosakininkai surinko apie 1,200 dainų, 180 pasakų, 32 sakmes 94 padavimus.

• **Inž. Tadas Mickus,** mūsų dienraščio bendradarbis, liepos mėn. vidury savaitę laiko praleido Washingtone, D. C., lankydamas karo projektų vadovų kursus.

• **Alės Rūtos** penktoji knyga iš serijos "Didžioji meilė", pavadinta "Priesaika", jau yra paruošta spaudai, bet dar tebėra rankraštyje.

• **Dail. K. Žoromskis** liepos mėn. pradžioje buvo surengęs savo kūrinių parodą Brocktone, Mass. Buvo išstatyta 20 jo paveikslų.

• **Plokšteles lietuvių kalbai mokytis** planuoja išleisti J. Karvelis Chicagoje.

• **Dail. J. Norkaus** kūrinių paroda visą liepos mėnesį vyksta Montrealyje, 2098 Bishop.

• **Dail. R. Bukausko** keli kūriniai buvo išstatyti Dominijos skvere, Montrealyje.

PRospect 8-9051

RITA

GROŽIO SALIONAS

2607 West 51st Street

Chicago 32, Illinois

Vėliausio stiliaus plaukų šukuosena, pusmetinis bei įvairus plaukų dažymas.

Pirmadienį uždaryta. Kitomis dienomis nuo 9 iki 6 val. vak. Ketvirtadienį ir penktadienį pagal susitarimą.

Savin. **Rita Dobilaitienė**

Ofiso HE 4-1414. Rezid. RE 7-6867

DR. B. GAIŽIUNAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

Specialybė akušerija ir moterų ligos

2454 West 71st Street

(71-os ir Campbell Ave. kampas

Val.: kasdien 1—3 ir 6—8 val. vak. Šeštadieniais 1-4 p. p. Trečiadieniais uždaryta

DR. A. GARUNAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

Vidaus ir vaikų ligos

2737 West 71st St.

Val. kasdien nuo 6-8 val. vakaro šeštad. nuo 12:30 — 2:30 val. p. p. Treč. ir kitu laiku tik susitarus.

Tel. ofiso ir rez. WA 5-2017

Ligonius priima pagal susitarimą

Ofiso tel. HE 4-7007.

Namų-rez. tel. PRospect 8-9081

DR. JANINA JAKŠEVIČIUS

(JOKŠAS)

GYDYTOJA IR CHIRURGE

AKIŲ LIGOS

2656 West 63 Street

Val. Pirmad ir ketv. nuo 2:30 iki 4:30 antr. ir penkt nuo 5 iki 8; šešt. nuo 1 iki 4 Kitu laiku tik susitarus.

Tel. ofiso PO 7-6900, rez. GA 8-7278

DR. A. JENKINS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

3844 West 63rd Street

Val. kasdien nuo 1 — 4 p. p. ir 7 iki 8 val. Trečiad. ir šešt. uždaryta

Telefonas: GRovehell 6-1595

DR. ALDONA JUŠKA

AKIŲ LIGŲ SPECIALISTĖ

PRITAIKO AKINIUS

2422 W. Marquette Road

Valandos 9—12 ir 7—9 v. v. pagal susitarimą, išskyrus trečiadienius.

DR. JONAS V. MILERIS

NERVŲ IR SMEGENŲ LIGOS

5430 So. Kedzie Ave.

PAGAL SUSITARIMĄ

Tel. HE 4-1562

Skambint 2 iki 9 val. popiet kasdie na, išskyrus trečiadienį

DR. JULIJA MONSTAVIČIUS

GYDYTOJA-CHIRURGĖ

Vidaus ligos

10748 S. Michigan, Chicago 28, Ill.

Telef. ofiso: PUllman 5-6766

Namų: BEverly 8-3946

Priėm. val.: kasdien 6 9 v. v., šešt 1-4 v. p. p. trečiadienį — uždaryta

Tel. ofiso VI 2-1484. Rez. RE 7-8819

DR. ALBINA PRUNSKIS

GYDYTOJA IR CHIRURGĖ

3259 South Halsted Street

Val kasdien: 3-7 p. p.; šeštad. 2-4 val Treč. uždaryta.

Ofiso telefonas — BIshop 7-2522

DR. AL. RAČKUS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

4342 Archer Avenue

(Kampas Kedzie ir Archer)

Val. kasdien nuo 2 iki 9 val. vak. Treč. ir sekmad. tik susitarus

DR. ZIGMAS RUDAITIS

2745 West 69th Street

Spec. ORTHOPEDINĖS LIGOS

Priešais šv. Kryžiaus ligoninę

VAL.: Pirma., antr., ketv., penktad. nuo 9 iki 11 ryte ir nuo 6-8 val. v. Šeštad. nuo 2-4. Trečiadieniais ir kitu laiku susitarus telefonu.

Telef. REpublic 7-2290

DR. ANT. RUDOKAS, Opt.

Tikrina akis ir pritaiko akinius kelčia stiklus ir rėmus

4455 S. California Ave. YA 7-7381

Val.: 10 ryto iki 8 vak. (trečiad uždaryta. Šeštad. 10 v. r. iki 2 p. p.

DR. J. J. SIMONAITIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

Naujas adresas: 4255 W. 63rd St

Ofiso tel. REliance 5-4410

Rez. tel. GRovehill 6-0617

Valandos: 1-3 p. m. ir 6-8 p. m.

Penkt. tik 1—3 p. m.

Trečiad. ir šeštad. pagal sutartį

Ofiso telef. CLiffside 4-2896

Rezid. telef. WAlbrook 5-3099

DR. P. STRIMAITIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

4644 S. Ashland Ave.

(Bendra praktika ir specialiai chirurgija)

Valandos kiekvieną dieną 2—4 ir 6—8 val. vak. Trečiadieniais ir sekmadieniais uždaryta, priimama pagal susitarimą. Šeštadieniais nuo 2 val. iki 5 vak. vak.

DR. VYT. TAURAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

(Bendra praktika ir moterų ligos)

Ofisas ir rez. 2652 W. 59th St.

Tel. PRospect 8-1223 ar TR 3-5577

Ofiso val.: Pirm 7-9 v. v., Antrad., Treč. ir Penkt. 6-9 val. vak., Šeštad 2-4 val popiet ir sulig susitarimu

Tel. ofiso HE 4-2123, rez. GI 8-6196

DR. V. P. TUMASONIS

2454 West 71st Street

(71st ir So. Campbell Ave.)

Priima ligonis pagal susitarimą. Dėl valandos skambinkit tel.: HE 4-2123 nuo 1 iki 8 val. popiet, kasdien išskyrus trečiad. ir šeštad.

Telefonas — GRovehill 6-2828

DR. A. VALIS-LABOKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

2524 West 69th Street

Specialybė: AKUŠERIJA ir MOTERŲ LIGOS

Atostogose. Kreiptis į Dr. V. Taurą

Tel. PRospect 6-9400

DR. ONA VAŠKEVIČIUS

(VAŠKAS)

GYDYTOJA IR CHIRURGĖ

6248 South Kedzie Ave.

Ofiso val. kasdien: 2-4; 6-8 Šeštad. nuo 2 iki 4. Treč. ir sekm. tik skubiais atvejais ir susitarus.

Tel. ofiso PR 6-6446, rez. HE 4-3160

DR. F. C. WINSKUNAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

2420 W. Marquette Road

Val. nuo 2 iki 4 v. v. ir 7 iki 8 v. v. Trečiad. ir šeštad. pagal sutartį.

DR. P. Z. ZALATORIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

1821 So. Halsted Street

Tel. ofiso CA 6-0257, rez. PR 6-6650

Rezid. 6600 So. Artesian Ave.

Val. 11 v. ryto iki 2 v. p. p. 6-7 v.

DR. G. SERNER

LIETUVIS AKIŲ GYDYTOJAS

25 metų patyrimas

Tel.: YArds 7-1829

Pritaiko Akinius

Kreivas Akis

Ištaiso.

Ofisas ir Akinių Dirbtuvė

756 WEST 35th STREET

Valandos: nuo 10 iki 2, nuo 6 iki 8. Treč. uždarytz. Penkt. ir šešt. 10 — 2 val. po pietų. Arba pagal susitarimą.

P. ŠILEIKIS, O. P.

Orthopedas. Protezistas

Aparatai-Protezai. Med. bandažai. Spec. pagalba kojoms (Arch Supports) ir t.t.

Val. 9-4 ir 6-8. Šeštadieniais 9-1.

ORTHOPEDIJOS TECHNIKOS LAB.

2850 W. 63rd St., Chicago 29, Ill.

Tel. PRospect 6-5084

DR. J. IR K. AGLINSKAI

GYDYTOJAI IR CHIRURGAI

5430 So. Kedzie Ave.

Priima ligonis pagal susitarimą. Dėl valandos skambinti telefonu HEmlock 4-1562 nuo 2 iki 9 v. p. p. kasdien. išskyrus trečiad. ir šeštad

DR. ANNA BALIUNAS

AKIŲ, AUSŲ, NOSIES IR GERKLĖS LIGOS

PRITAIKO AKINIUS

2858 West 63rd Street

Val.: kasdien 10—12 val. ir 7—9 v. vak. Šeštadieniais 10—1 val. Trečiadien. uždaryta. Kt laiku susitarus

Ofiso telefonas PR 8-3229

Rez. telef. WAlbrook 5-5976

DR. VL. BLAŽYS

PLAUČIŲ IR VIDAUS LIGOS

4701 South Damen Avenue

Kampas 47-tos ir Damen Ave.

Val. kasdien nuo 6—8 val. vak. Šešt. 2—4 val. vak.

Trečiad. ir kitu laiku pagal sutartį

Ofiso telef. LAfayette 3-6048

Rez. WAlbrook 5-3048

DR. C. K. BOBELIS

Inkstų ir šlapimo takų chirurgija

Tel. PRospect 6-1795

1300 W. 51st St., Chicago, Ill.

Oakley Medical Arts Bldg.

arba

124 Algona Ave., Elgin, Illinois

Tel. OWens 5-0533

Valandos pagal susitarimą

Tel. ofiso HE 4-5849, rez. HE 4-2824

DR. PETER T. BRAZIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

2434 West 71st Street

Val. Pirm., ketvir., penkt. 1-4 ir 7-9 Antr. 1-6, treč. ir šešt. pagal sutartį. Sekm. uždaryta.

Tel. ofiso HE 4-5758; Res. HI 5-2235

DR. S. ir M. BUDRYS

GYDYTOJAI IR CHIRURGAI

(Bendra praktika ir Alergija.)

2751 West 51st Street

Valandos: pirm., antr., ketvirt., 2 - 9 val. vak., penk. 10 v. r. iki 9 v. v. Šeštad. 10 v. r. iki 1 p. p.

Ligonius priima pagal susitarimą.

DR. J. G. BYLA-BYLAITIS

Nervų-smegenų chirurgija, ligos.

2737 W. 71st Street

Valandos tik susitarus

GRovehill 6-3409

DR. Z. DANILEVIČIUS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

Spec. vidaus ligos

Tel. ofiso — REpublic 7-4900

namų — GRovehill 6-8161

Persikėlė į naują ofisą

2858 West 63rd Street.

FRANCISCO MEDICAL CENTER

Priima tik pagal apointmentą

Rez. GI 8-0873 Dr. Eisin — Rez. HE 6-1670 Dr. Balukas

DR. W. M. EISIN-EISINAS

DR. K. G. BALUKAS

AKUŠERIJA IR MOTERŲ LIGOS

6132 S. Kedzie Ave., WA 5-2670

Valandos pagal susitarimą

Jei neatsiliepia skambinti MI 3-0001

Ofiso ir buto tel. OLympic 2-1381

DR. F. V. KAUNAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

1407 So. 49th Court, Cicero

Kasdien 10-12 ir 4-7. Treč. ir šeštad. tik 10-12.

Tel.: REliance 5-1811

DR. WALTER J. KIRSTUK

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

(Lietuvis gydytojas)

3925 West 59th Street

Val.: Pirmad., antrad., ketvirtad. ir penktad. nuo 1—4 p. p., 6.30-8:30 val. vak. Šeštad. 1—4 val., trečiad. uždaryta.

Tel. ofiso ir buto OLympic 2-4159

DR. P. KISIELIUS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

4938 W. 15th St., Cicero

Kasdien 1—3 val. ir 6—8 val. vak. išskyrus trečiadienius

Šeštadieniais 12 iki 4 popiet

Ofiso telef. LAfayette 3-3210, jei neatsiliepia, šaukite KEdzie 3-2868

DR. EMILY V. KRUKAS

GYDYTOJA IR CHIRURGĖ

4146 S. Archer Ave.

Val. Kasdien popiet nuo 12—2 val vak., pirm., antr., ketvir. 6—9 val. Trečiadieniais tik susitarus

DR. IRENA KURAS

GYDYTOJA IR CHIRURGĖ

KŪDIKIŲ IR VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTĖ

1154 South Western Avenue

MEDICAL BUILDING

Pirmad., antrad., ketv. ir penktad. nuo 11 val. iki 1 val. p. p. ir nuo 6 v. — 8 val. vakare. Trečiad. nuo 11 val ryto — 1 val. p. Šeštad. 11 val. ryto iki 3 val. p. p.

Office tel. RE 7-1168

Res. tel. WAlbrook 5-3765

DR. MARIJA LINAS

AKUŠERIJA ir MOTERŲ LIGOS

2817 West 71st Street

Telefonas HEmlock 6-3545

(OFISO IR REZ.)

VALANDOS PAGAL SUSITARIMA

Tel. ofiso PR 8-7775, rez. PR. 6-4735

DR. A. MACIŪNAS

CHIRURGAS

2858 West 63rd St.

Val.: pirmad. ir ketvirtad. 1-4 p. p. antrad. ir penktad. 5-8 v. v.

Ofiso HE 4-1818, Rezid. PR 6-9801

DR. J. MEŠKAUSKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

spec. vidaus ligos

2454 West 71st Street

(71-os ir Campbell Ave. kampas)

Val.: kasdien 9-11 ryto ir 4-8 v. v Šeštad.: 9 v. r. — iki 2 p. p.

Trečiadieniais uždaryta.

GRADINSKAS

J. G. TELEVISION CO.

2512 W. 47th St., YR 6-1998

TV RADIJAI, HI-FI, VĖSINTUVAI

Pardavimai-taisymai. Sek. uždaryta

AMERICAN FURNITURE MART

PAVYZDINIAI BALDAI LENGVAIS ISMOKĖJIMAIS

Matrasas su spyruoklėm ir spyruoklių dėžė $39.95

3 dalių sudedamas parlor setas: 2 galiniai staliukai, 2 stalo lempos, cocktail stalas, paveikslas ir kilimėlis. $229.95

11 dalių miegamojo baldai: komoda, sointos, matrasai, 2 pagalvės, 2 Vanity lempos, 2 paveikslai, tik už $149.95

Specialus TV setas $139.95

GERIAUSIOJI KRAUTUVĖ PIGIAI BALDUS PIRKTI

Šaldytuvai, vėsintuvai, air conditioner ir kt. reikmenys dideliam pasirinkime.

F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS, Sav.

ROOSEVELT FURNITURE CO.

2310 W. Roosevelt Road — Tel. SEeley 3-4711

Atdara pirmad. ir ketvirt. 9—9 val., antr., treč., ir šeštadieniais nuo 9 iki 6 val. Liepos ir rugpjūčio mėn. sekmad. uždaryta.

MOVING

R. ŠERĖNAS perkrausto baldus ir kitus daiktus. Ir iš toli. Miesto leidimai ir pilna apdrauda.

2047 W. 67 Pl. WA 5-8063

VESTUVIŲ NUOTRAUKOS IR AUKŠTOS RŪŠIES FOTOGRAFIJOS MŪSŲ SPECIALYBĖ.

PRECIN PHOTO STUDIO

(Incorporated)

EDVARDAS ULIS, sav.

4068 Archer Ave. Tel. VI 7-2481

taupyk

Įsteigta 1914 m.

MIDLAND Savings

BENDROVĖJE

4½%

ant visų saskaitų

Kapitalas $7.000.000,00

4040 Archer Ave., Chicago 32, Ill.

August Saldukas, President

INSURED — CALIFORNIA — ARCHER

Kiekviena sąskaita ligi $10,000.00 apdrausta Federalinės Valdžios Įstaigoje

VALANDOS:

Pirm. 12 iki 8 po piet

Antr. 9 iki 4 po piet

Treč. uždaryta visą dieną

Ketv. 9 iki 8 po piet

Penkt. 9 iki 8 po piet

Šešt. 9 iki 12:30 po piet

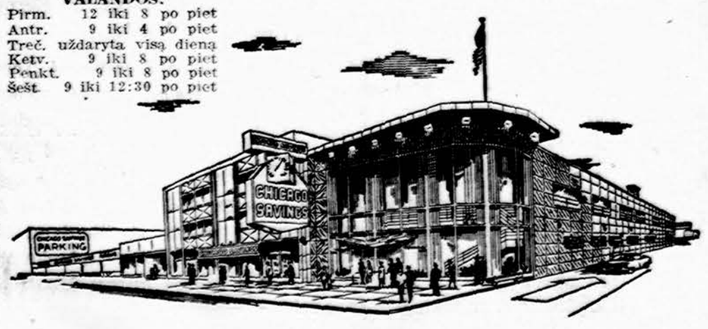

Taupykite ir darykite paskolas Amerikos Lietuvių Sostinėje — Marquette Parko apylinkės centre, 6239-45 South Western Ave., kur Chicago Savings Bendrovė teikia prieinamiausias sąlygas paskolų aplikantams ir apdrausto patarnavimo taupytojams per 37 metus.

CHICAGO SAVINGS yra viena iš įdomiausių ir gražiausiai įrengtų Taupymo Bendrovių visoje Chicagoje.

Taupytojų patogumui: naujausi įrengimai, du dideli kiemai automobiliams (vienas įvažiavimas iš Western Ave.) ir daug nemokamų patarnavimų pinigus taupantiems nariams.

KVIEČIAME!

Current Dividends up to 4¼ %

CHICAGO SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

6245 South Western Avenue ..... Tel. — GRovehill 6-7575

Chicago 36, Illinois

JOHN PAKEL, Jr. — President — JOHN PAKEL, Sr. — Chairman

Perskaitę "Draugą", duokite jį kitiems pasiskaityti.

Prieš mužiką suklupdyti Lietuvos rašytojai

BEN. BABRAUSKAS

Porą dienų ir naktų prieš 1961.V.20 d. Vilniuje vyko karščiausia rugiapiūtė: "partija ir vyriausybė" suklupdė Lietuvos rašytojus ir menininkus įmanomai žemiausiais ir gėdingiausiais būdais nusilenkti visasąjunginiam mužikui. Tai buvo juodžiausiosios Lietuvos rašytojams dienos — 1960.VII.17 — atrūgos. Keista ir ypatinga buvo anų metų liepos mėnesio diena, kada į Maskvą buvo suvaryti visų sovietyno tautų rašytojų, menininkų ir mokslininkų atstovai, kad išgirstų ir priimtų partijos nuosprendį, kaip "reikia teisingai suprasti nacionalines tradicijas". Toje "daugianacionalinėje inteligentų minioje" atsidūrusiems K. Korsakui ir keturiems jo vilniškiams draugams buvo nurodyta, jog nuo šios dienos nacionaliniu dalyku reikia laikyti ne tai, kas skiria vieną tautinę kultūrą nuo kitos, bet tai, "kas yra nauja, komunistiška, mūsų šalies tautų gyvenime".

N. Suslovas kalbėjo, Nikita atsiraugėjo

Du buvo itin keisti dalykai: 1. apie tą "didelę dieną" visuomenei tebuvo pranešta 1960. VIII.13, t. y. po 4 savaičių, 2. kardinalinis bolševikinės Lenino dogmos "nacionalinė forma, socialistinis turinys" iškraipymas buvo lemta formuoti ir paskelbti ne pačiam pirmajam, bet tolimesniam sekretoriui N. Suslovui. Atrodo, pradžioje lyg ir pabūgta, kad seniai mirusio Lenino išminties nuvainikuotojui gali nusiristi galva. Tokiu atveju, aišku, verčiau tegul nusirita nuo pečių kokio Suslovo, ne paties Nikitos rutulys.

Bet po istorinio bolševikinės dogmos pajudinimo praėjo 10 mėnesių, ir anam susirinkime paskelbtų Suslovo naujovių niekas herezijomis neišdrįso pavadinti, taigi remtis jomis visiems privalu, o artėja XXII-asis partijos suvažiavimas, kuriame rašytojai ir menininkai ko gero gali Suslovą imti aukščiau kelti už patį Nikitą. Kad ir būdamas nemokytas mužikas, Nikita vis dėlto spėjo pasakyti visą eilę liaudžiai skiriamų kalbų apie paukštininkystę, apie elektros svarbą, apie reikalą ir galimybes pasivyti Ameriką, apie kapitalistų imperializmą ir pan. Visa tai, rusišku žargonu tariant, tėra dlja prostoj narod. O taip norėtųsi viešpačiui, kad jo mintys pasiektų ir rašytojus, kad jis ne tik pasirodytų šį tą nusimanąs ir literatūroje, bet ir galįs įsakinėti bei vadovauti rašytojams.

"Partinis dokumentas" apie meno kūrybą

Dabar prisiminta, kad anąmet greta N. Suslovo rašytojų ir menininkų pokalbyje dalyvauta ir N. Chruščiovo: kalbėta kartkartėmis prie stalo (gal ir ant stalo), deja, taip mužiškai (anot K. Korsako, "tai buvo atvira, kai kuriais momentais beveik intymi valstybės vyro šneka"), taip daug apie viską ir kartu apie nieką, kad Tass — Elta iš tų kalbų nepajėgė nieko sulipdyti.

Net ir visokeriopas bolševikų pataikūnas K. Korsakas, savo maskviniame reportaže stengdamasis iš visų pusių Nikitą išgarbinti, terado galima pažymėti, jog "kur bepasirodytų N. Chruščiovas, visur jis įneša gyvumą", tai užtraukdamas rusišką dainą, tai pasirodydamas "kaip puikus šaulys" ("iš dešimties šūvių devynis jis pataiko į lekiantį taikinį ir pelnytai laimi prizą"). Tačiau tokie "valstybės vyro" gabumai rašytojams neimponuoja.

Todėl po dešimties mėnesių, kai autentiški anų Nikitos neužfiksuotų šnekų šnekelių žodžiai išblėso, tų šnekų autoriaus sumanyta iš jų sudaryti kalbą ir (po 10 mėnesių!) ją paskelbti. Nereikia aiškinti, kiek partinių stilistų buvo sutelkta, kol iš tų pievoje po medžiais pasakytų ir nepasakytų žodžių buvo sukirpta ir sulipdyta, nudailinta ir nusmailinta N. Chruščiovo kalba "Į naujus literatūros ir meno laimėjimus". Ir štai tą Chr. "kalbų santrauką" paskelbė maskviškis "Komunist". Dieną naktį Vilniuje plušo lietuviški vertėjai, kad tik taikliau ir dailiau perduotų maskvinio vado kalbą "Tiesoje". O "Literatūra ir Menas" tą pačią dieną ir tą pačią naktį išvertė ištisai savo vyresnės maskvines sesutės "Literaturnaja Gazeta" pateiktus tos kalbos komentarus, iš kurių aišku, kad to Nikitos Sergejevičiaus straipsnio mintys apie literatūros ir meno uždavinius yra ne tik "didžiulės reikšmės", ne tik "ištisa kūrybinės veiklos programa mūsų žodžio meistrams", bet stačiai "kaip programinis partinis dokumentas apie meno kūrybą".

Sniečkus suklupdė Lietuvos rašytojus ir menininkus

Tuo pačiu metu, kai vertėjai vertė Nikitos "dokumentą", Lietuvos rašytojai suklupę turėjo sudėti odes ir himnus už tai, kad jis jiems paskelbė "kūrybos laisvę". Toji kūrybos laisvė pagal Nikitos dokumentą reiškia "žengti kartu su liaudimi..., būti partiniam meninėje kūryboje, paskirti save, savo talentą didžiajai kovai už komunizmą". Už šitokią bekraštinę ir bedugninę laisvę tos pat dienos numeryje greta ano "dokumento" skaitome partijos suklupdytų rašytojų padėkas. Visų pirma, atsiklaupęs ant partijos patiesto raudono kilimo, nužemintas dėkoja Juozas Baltušis, žadėdamas "besąlygiškai persiimti Komunistų partijos politikos taurumu ir žmoniškumu", toliau Lietuvos rašytojų politrukas M. Sluckis klūpodamas džiūgauja, kaip "gaiviai skamba naujas partijos dokumentas... ir įkvepia naujiems kūrybiniams laimėjimams".

Net ir K. Korsakas parklupdytas dabar, po 10 mėnesių, atsiminė ir išgirdo tai, ko nebuvo pernai išgirdęs, nors pats betarpiškai klausė tų visų Nikitos šnekų. Tada jam atrodė reikšmingiausias balsas N. Suslovo, o dabar, šį priverstas užmiršti, rašo: "Daug buvo nepaprastų, neišdildomai atmintin įsmigusių momentų tame susitikime, tačiau pats svarbiausias ir įspūdingiausias iš jų — N. S. Chruščiovo kalba". Ir K. Korsakui šiandien iš anų šnekų šnekelių sulipdytas "N. S. Chruščiovo straipsnis — įkvepiantis ir pamokantis".

Prof. Janis Endzelins, latvių kalbininkas, liepos 1 d. miręs Rygoje, eidamas 89 m. amžiaus. Daug savo studijų skyrė Pabaltijo kalboms, net disertacijai pasirinkdamas slavų — baltiškas studijas. Prof. Endzelins yra turėjęs įtakos ir į mūsų kalbininką K. Būgą. Chicagoje latviai, pagerbdami tą savo didįjį kalbininką, 1960 m. yra išleidę monografiją "In Honorem Endzelini". Čia duodamas ilgas jo studijų sąrašas, iš kurio aiškėja, kad velionis yra rašęs apie latvių ir lietuvių kalbos panašumus, apie lietuvių veiksmažodinių daiktavardžių kirčiavimą, apie sienas su Lietuva, apie Lietuvių kalbos žodyną, yra davęs kitų latvių-lietuvių lyginamosios kalbotyros studijų, taipgi rašęs apie prūsų kalbą. Net yra bendradarbiavęs Lietuvos mokslo žurnaluose.

Miežėlaičiui "plačios kūrybos laisvės"

Kad paklupdytam A. Baltrūnui N. Chr. kalba yra "didelė ir gili tiesa", kad muziką St. Vainiūną ji "ne tik jaudina ir įkvepia, bet ir įpareigoja", kad dailininkai Petrulis, Gudynas ir kiti buvo priversti, metę teptuką, viešpatį garbinti žodžiais, mums ne tiek svarbu ir graudu. Tačiau kad pats rašytojų pirmininkas E. Miežėlaitis, įpareigotas kalbėti visų rašytojų vardu, taip keliaklupsčiautų, tai jau ne tik graudu, bet ir gėda. "N. S. Chruščiovo giliai išmintingi žodžiai padvelkė į mus lyg gaivinantis kūną ir sielą... pavasarinis vėjas." Miežėlaičiui "kiekvienas Chruščiovo žodis alsuoja didinga mūsų dabartimi". Po Chr. kalbos Lietuvos rašytojų pirmininkui paaiškėjo, jog "užsikonservavusi savo siauruose nacionaliniuose rėmuose bet kurios tautos kultūra pasmerkta lėtam merdėjimui" ir kad "reikalingas negailestingas susidorojimas su juoda buržuazine, su fašistine praeitimi". Bet visų svarbiausia tai, kad Chr. įtikino Lietuvos rašytojų pirmininką, jog "mūsų rašytojai turi plačias kūrybos laisves". Miežėlaitis šviesus žmogus, kadangi neseniai jam teko būti net pačioje Amerikoje. Čia jis pats savo akimis įsitikino, kad Amerikoje... jokios laisvės nėra. Amerikoje, anot Miežėlaičio, tėra tik "propagandinis tauškalas", čia leidžiamas tik "literatūrinis skaitalas". Kas gi belieka tokiam akylam pirmininkui pasakyti, jei ne priminti liaudies posakį: Koks valgalas, toks darbalas.

Sėdėdamas tokioj aukštoj kėdėj, Miežėlaitis turėtų prisiminti ar pasiteirauti, kaip elgėsi tie, kuriems tikrai laisvais laikais buvo lemta sėdėti toje kėdėje, būtent: V. Mykolaitis ir J. Grušas. Ar tie "juodos buržuazinės, fašistinės praeities" mūsų rašytojų primininkai turėjo taip žemai keliaklupsčiauti prieš kokį generalinį partijos sekretorių (sakysim, V. Rastenį), kokį ministerį pirmininką (pavyzdžiui, J. Tubelį) ar net prieš patį prezidentą? Ne, jie prieš jokį sekretorių nesiklaupė: jiems dvelkė ne kieno nors "išmintingi žodžiai", bet kūrybos laisvė.

Nūnai Lietuvos rašytojams taip yra tamsu ir baisu, kad ne tik nepriklausomos Lietuvos laikų kūrybos laisvė jiems yra nepasiekiama svajonė, bet ir žiaurieji caro priespaudos metai atrodo kaip saulė. Kuris lietuvis rašytojas šiandien nepavydi Simanui Daukantui, kad šis, net caro duoną valgydamas (tarnaudamas Rusijos Senate), turėjo teisę, kiek tik vaizduotė ir įkvėpimas leido, gerbinti bei idealizuoti Lietuvos praeitį, jos aukštą kultūrą, tikėjimą? Tegul dabar kuris Lietuvos rašytojas pabando parašyti Lietuvos praeičiai himną ir jį, nelyginant Daukantas, savo lėšomis išleisti... Deja, net pagalvoti apie tai reikštų "šventų komunizmo idealų" išniekinimą.

Cariniai spaudos draudimo laikai, žinoma, yra tamsumo unikumas civilizuotame pasaulyje. Bet ir jie nūdien Lietuvos rašytojams, susodintiems prie lovio be jokio vilties žiburėlio, reiškia, tegul ir nedidelį, laisvės spindulį. Sakysim, kad ir toks J. Biliūnas spaudos draudimo metu nevaržomas, be jokių šnipelių baimės, galėjo ne tik parašyti, bet ir išspausdinti (aišku, Prūsuose) beletristinį kūrinį "Kaip caras Aleksandras Tretysis važiavo". J. Biliūnas buvo laimingas, galėdamas savo tautai pasakyti apie carą tikrą nuomonę: "Ar atmenat, kaip tokiam šaltam rudeny policija varė jus, po keletą vyrų iš kiekvieno sodžiaus, prie geležinkelio ir ten, keikdami ir plūsdami jus, žeidė jus nagaikomis... Jeigu vėl kuriems tektų kada nors stovėti ir saugoti carą, atminkit, kad jūs saugojat ne savo valdovą, bet didžiausią piktadarį, baisiausią tironą ir žmonių skriaudėją".

Ar galėtų dabar K. Korsakas, Biliūno pavyzdžiu, parašyti ir šių dienų Prūsuose, t. y. Amerikoje, bent slapyvardžiu išspausdinti panašią apybraižą: "Ką Chruščiovas pasakė ir ko nepasakė?" Ne. J. Biliūnas parašė lietuvių tautos nuomonę apie "vyresnįjį brolį rusą", kadangi jis buvo lietuvių rašytojas, o K. Korsakas, jeigu kada ir buvo lietuvių rašytojas, tai šiandien beliko rusiškai bolševikiškos Aukščiausiosios tarybos pirmininko pavaduotojas, atseit lietuvių liaudies priešas.

Kuo gi taip jaudina toji "įkvepianti" kalba?

Visų pirma savo nepaprastu lėkštumu ir primityvumu. "Aplamai žmonių gyvenimas — tai kova". "Mūsų žengimo į komunizmą tempai, mano manymu, geri. Nežinau, ar patinka tai jums, o man labai patinka". "Aštrų ginklą pavojinga duoti vaikui, kuris, nesuprasdamas, kad jis aštrus, gali padaryti tuo ginklu žalos sau ir kitiems". "Gal tai nuskambės grubokai, bet, mano nuomone, geriau žmogų kiek patraukti už ausies nuo bedugnės, negu leisti jam tenai nugriūti". "Reikalingos tokios talentingos, įspūdingos knygos, kurias žmonės godžiai skaitytų" (pastarasis sakinys toks talentingas ir įspūdingas, kad jis jau kelintam Lietuvos rašytojų laikraščio numeryje pirmajame puslapyje arkliškom raidėm spausdinamas!). "Kritika — tai, tiesiog pasakius, savo rūšies pirtis. Ne veltui kartais sakoma apie tuos, kuriuos kritikavo: na, ir suruošė jam pirtį!"

Užteks. Tokios primityvios kalbos nedrįstų pasakyti nė viena pradinės mokyklos mokytojas ūkininkų sueigoje. O čia juk yra valstybės vyro žodžiai rinktiniams rašytojams, kompozitoriams, dailininkams... Be abejonės, įspūdingiausias to vyro kalbos sakinys buvo: "Deja, man tenka mažai skaityti jūsų meninius kūrinius, nors tai būtų naudinga ir man tai būtų poilsis". Mes pridėsim: deja, po šitokių žodžių neatsirado nė vieno rašytojo, kuris būtų demonstratyviai pakilęs ir iš tokio siaubingo susirinkimo pasišalinęs. Majakovskis, jei tebebūtų gyvas, tokios kalbos akivaizdoje čia pat vietoje būtų antrą kartą nusišovęs.

Toliau: toji vado kalba jaudina ypatingai nuvalkiotu banalumu, o mūsišku žvilgsniu — tiesiog apvaliu melu, t. y. aplink susuktu, be galo, be pradžios. Štai keli tų komunistinių poterių išrašai: "Komunizmas — tai visuomenė, kur visi žmonės laisvi ir lygūs". "Komunizmas —, tai visų geriausia iš geriausių visuomenių, visų tauriausia iš tauriausių, kokią gali sukurti žmogus". "Komunistų partijos politikoje įsikūnija kilniausi žmonijos idealai. Apie ją galima pasakyti, kad tai humaniškiausia politika". "Partijos politika, jos ideologija yra neišsemiamas tarybinių rašytojų, kompozitorių, dailininkų, kino ir teatro darbuotojų kūrybinio įkvėpimo šaltinis. Partijos idėjas jie priima kaip savo pačių idėjas. Visa savo kūryba jie ne pagal įsakymą, o savo įsitikinimu gina marksistines — lenininės idėjas, kovoja už jų įgyvendinimą".

"Pasiutusi veidmainystė", pasakytų Sofija Čiurlionienė. O mes turėtume būti dėkingi likimui vien jau už tą vienintelę laisvę ir teisę neklausyti šitokių paikų kalbų ir iš arti neregėti brolių lietuvių, suklupdytų prieš tokį netašytą rusišką mužiką. Pabaigai dar galima pridurti, jog tam "partiniam dokumentui" išspausdinti nepakako "Tiesos" tiražo: jis išspausdintas atskira knygiūkšte "masiniu tiražu" (greičiausiai pusė milijono egz.). Kai per metus išspausdina keletą tokių partinių brošiūrų, metinę "knygų gamybą" jos vienos pakelia bent 2 milijonais egzempliorių... Nepriklausomojoje Lietuvoje, žinoma, tokių juokų nedarė nė viena valdžia.

Chemikalai, keičią smegenų ląsteles

Švedų mokslininkas dr. Holgar Hyden, Gotenburgo universiteto profesorius, kaip praneša žurnalas "American Drugist", skelbia apie suradimą naujo chemikalo — tricyano aminopropeno, kuris pakeičia žmogaus smegenų celes ir tuo būdu keičia žmogaus emocijas kontroliuojančius elementus. Tie vaistai gali būti naudingi psichinių ligų gydymui, bet jie taipgi gali būti ir piktnaudojami — diktatūriniai režimai gali juos panaudoti palaužti priešinimąsi kovojančių prieš jų režimą žmonių.

Telefonininkų ir televizininkų ligos

Žmonės, kurie dažniau ir ilgiau klauso telefono, spausdami ragelį prie ausies, yra labiau linkę susirgti vadinama Bell's Palsy liga, kuri paliečia veido nervus.

Godūs televizijos stebėtojai, kurie ilgai laiko rankas ant kėdžių atramų, gali susilaukti skausmų rankų nervuose. Kėdės briaunoms spaudžiant televizijos žiūrėtojo šlaunis, gali tas spaudimas neigiamai paveikti į kojų nervus. Tai tvirtina dr. A. Marinacci.

MOVING

A. BENIULIS atlieka įvairius perkraustymus bei pervežimus iš tolimų ir artimų atstumų.
Tel. RE 7-7083

SOPHIE BARCUS RADIO ŠEIMOS PROGRAMOS

Lietuvių kalba: kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio 10-11 val. ryto. Šeštadieniais ir sekmadieniais 8:30—9:30 val. ryto. Vakaruškos pirmad. 7 val. vak.
Anglų kalba: kasdien nuo antradienio iki penktadienio 7 :30 val vakaro.
VISOS PROGRAMOS IS WOPA 1490 kil. AM ir 102.7 mg. FM
Tel. HEmlock 4-2413
7159 So. Maplewood Ave
Chicago 29, Ill.

ADOMAS VAITKEVIČIUS
Anglių ir Alyvos Patarnavimas
Telef. REpublic 7-5803
Visų rūšių apšildymo sistemos įvedimas, perdirbimas ir pataisymas
Greitas, sąžiningas ir pigus patarnavimas
ATLAS FUEL CO.
ATSTOVAS
4919 So. Paulina Street
Tel. PRospect 6-7960

1900 — 1961
INSURED
Taupyk Stipriausioje
CHICAGOS TAUPYMO BENDROVĖJE!
$4\frac{1}{4}$% Turtas $80.000.000.00
Atsargos Fondas . . . $7.500.000.00
Dividendas mokamas visoms santaupoms
Justin Mackiewich, Chairman of the Board
Justin Mackiewich, Jr., President
FREE PARKING
STANDARD FEDERAL SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO
4192 ARCHER AVE., CHICAGO 32
PHONE: VIrginia 7-1141
VALANDOS: Kasdien įskaitant šešt. nuo 9 val. ryto iki 4 val. po pietų. Ketvirtadieniais nuo 9 val. ryto iki 8 val. vakaro. Trečiadieniais visai neatidaroma.

$4\frac{1}{4}$% DIVIDENTŲ Ant Visų Taupymo Sąskaitų
INDĖLIAI APDRAUSTI IKI $10.000.00
Paskolos ant namų nuo vieno iki dvidešimties metų — lengvais mėnesiniais atmokėjimais
BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASS'N
4071 Archer Ave. CHARLES ZEKUS, Sect'y LA 3-8248
VALANDOS: Kasdien nuo 9 iki 4:30; Ketvirtadieniais 9 iki 8 v. vak. Trečiadieniais uždaryta.

KAS TURI GERĄ SKONĮ, VISKĄ PERKA PAS LIEPONĮ!

Lietuvių Prekybos Namai Marquette Parke, 6211 S. Western Ave., atkreipia kiekvieno praeivio dėmesį savo apimtimi, skoningu kas savaitę vis nauju langų išdėstymu, moderniškomis prekėmis bei jų kainomis.

Lietuvių Prekybos Namai yra didžiausia baldų įmonė šioje apylinkėje, užimanti 5 pilnus lotus, randasi patogioje vietoje tarp Sears & Roebuck, Chicago Savings ir Loan, rytų — east gatvės pusėje.

Vakarų – West gatvės pusėje esančios dvi baldų krautuvės ėmė naudoti Furniture Center varda — kad suklaidinus mūsų klientus — todėl ant krautuvės iškabos Furniture Center, Inc., dar pridėtas vardas J. Lieponis.

Prekių kainos be užprašymo.
Daniškos "foam" kėdės svečių kambariams parduodamos visose Chicagos krautuvėse po $49.95, pas mus specialí kaina $29.95
Knygoms spintos stiklo durimis siūlomos po $49.95, pas mus $19.95
Formica viršumi rašomieji stalai, parduodami po 49.95, pas mus tiktai $39.95

Prekių pasirinkimas didžiulis visam namų įrengimui, kilimai siena nuo sienos, šaldytuvai, pečiai, televizijos aparatai, vokiški stereo phonografai, sofos, valgomieji, miegamieji naujausių stilių ir tikrai prieinamomis kainomis.

Visos prekės pristatomos į tolymiausius Amerikos miestus be jokių papildomų išlaidų. Teko įrengti namus New Yorke, Philadelphijoje, Floridoje ir net tolimoje Seattle bei Havajuose.

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI
TURI DVI KRAUTUVES CHICAGOJE:
BRIDGEPORTE, 3207 S. Halsted St., VIctory 2-4226
Vedėjas E. RUDAITIS
MARQUETTE PK., 6211 S. Western, PRospect 8-5875
Vedėjas J. LIEPONIS
Pirmad. ir ketvirtad. nuo 9 iki 9:30, kitom dienom nuo 9 iki 6 v. v. Sekmadieniais liepos ir rugpiūčio mėn. abi krautuvės uždarytos. Penktadienio vakare iki 9:30 valandos vakaro atidara tik 6211 South Western Ave. krautuvė.

Lietuvybė J. Gliaudos romane

Premijuotasis "Šikšnosparnių sostas"

ALĖ RŪTA

Įteikiant Jurgiui Gliaudai trečią premiją už romaną, ne vienas prasitarė, kad jo naujame veikale "Šikšnosparnių sostas" esą puikiai pavaizduota šių dienų tremtinio realybė, pusiau nužmogintas išeivis lietuvis, ypač inteligentas, Amerikoje. Tačiau, šis romanas neatrodo esąs tik buitiniu išeivijos veikalu. Pirmoje eilėje Jurgis Gliauda čia mąstytojas. Čia jis mėgina išsiaiškinti realybės ir iliuzijos sąvokas bei jų santykį su žmogaus gyvenimu. Šiame romane vykusiai užgriebtos ir prasmės, religijos, meiles bei kitos žmogaus mąstyme besiblaškančios sąvokos, gyvenimo giliosios problemos ir jų neišsprendimo tragika.

"Šiksnosparnių soste" yra nemažai ir buitinio elemento. Atrodo, pre-kritikai šio ir užsikabino, vertindami bei žavėdamiesi tada tik atkarpoje tespausdinamu kūriniu.

Pilnai sutinku su užuominomis, kad J. Gliaudos "Šikšnosparnių sostas" yra viena iškiliausių prozos knygų, kad ji verta atidaus ir platesnio literatūrinio panagrinėjimo. Šiuo kartu "Šikšnosparnių sostą" peržvelgsiu tautinio - pedagoginio aspektų šviesoje.

Išeivijoje dažnai linksniuojamas žodis "lietuvybė". Kaip išlaikyti lietuvybę jaunime? Kuris yra tikras lietuvis, ir kuris jau nutautėjęs? Kokios rašytojo pareigos lietuvybei ir kaip toliau.

Esminė ir neatplėšiama žmogaus dalis

Kaip svarstomos lietuvybės problemos "Šikšnosparnių soste"?

*Lietuvis autorius savo gilių*jų mąstymų veikale, žinoma, lietuvybę supranta ir jaučia kaip esminę ir neatplėšiamą žmogaus dalį.

"Niekad ir niekad nesutikau moters, kuri nustelbtų many mano žmonos esybę. Niekad ir niekad nedrįsau lyginti, kuri šalis naudingesnė gyventi, kol pasaulyje egzistuoja Lietuva", sako vyriausias romano herojus teisėjas Alksnis. (86) p.)

Užtat jis kankinasi svetimoje šaly nevien dėl skurdaus gyvenimo, nevien dėl to pažeminimo, savotiško nužmoginimo, kai profesijos žmogus, su aukštu išsilavinimu, turi dirbti mechanišką, juodą darbą, bet, svarbiausia, dėl pačios Lietuvos ilgesio, dėl nostalgiškų prisiminimų to nedidelio Lietuvos miesto, kuriame jis dirbo savo pamėgtą profesijos darbą, kuriame jis buvo naudingas saviems žmonėms, juos mylėjo ir buvo laimingas. Užtat jis kankindamasis svarsto — grįžti į komunistų pavergtą Lietuvą ar negrįžti, ypač kad per spaudą yra kviečiamas. Grįžimas būtų išdavystė, — Karusės, teisėjo žmonos, nuomone; pritapimas čia yra išdavystė, — teisėjo nuomone. Ir jo grįžimo svajonės galutinai užgęsta tiktai tada, kai jų duktė Vida palieka raštelį, slaptai įspėdama juos negrįžti.

— Lietuviai turi gyventi Lietuvoje, kitaip lietuvis virsta nuslietuviu.

— Ponas Alksni, kiekvienas teisėjas pats sau, — atsako Parulis. (79 p.)

Reiškia, teisėjui Alksniui lietyvybė yra nepamainoma žmogaus pilnumo dalis. Be savo krašto, be lietuvybės žmogus tampa, tarytum, tik pusiau žmogus. Ir užtat teisėjas kaltina save, palikęs gimtinę, tuo būdu praradęs vaikus, tarytum brangenybes išbarstęs, tapęs valkata.

"Tai aš įmečiau savo dukrą Rūtą į tuos namus, kur ji gimdo Čarlzus Windsorus svetimiesiems. Tai aš įmečiau ją, kaip toji moteris įmetė savo naujagimį į kanalą. Ir tai yra mano lietuvybė, tas vardas, tas lietuviškas Norkaus vardas, simboliškai Rataičio prikergtas valkatai. O mano skaisčioji, o mano archyvinė lietuvybė!" (209 p.)

Archyvinė, realistinė, tragiškoji ir utopinė lietuvybė

Bet, pagal Parulį, buvusį karininką, o dabar biznierių apartmentais, "kiekvienas teisėjas pats sau". Ir todėl išeivijoje yra susiformavusios, pagal "Šikšnosparnių sosto" autorių, kelių rūšių lietuvybės. Teisėjas Alksnis paminėjo savo archyvinę lietuvybę, sakytume, esminę. Be šios yra dar realistinė, tragiškoji ir utopinė lietuvybės.

"Lietuvybė yra tas drabužis, kuris svetur šildo lietuvį", — žodžiai teisininko, vieno iš Alksnio draugų Didmiestyj. (139 p.)

Tai jau iššorinė lietuvybės vertė. Atseit, susitinkam, pasikalbam savo kalba, drauge nugeriam, pašokam, ir darosi šilčiau svetimoje žemėje.

Realistinė lietuvybė jaunime, kuris pasišildymui jau ir lietuvių kalbos nebereikalingas, vadinama moderniąja lietuvybe. Ši sąvoka romane ištrūksta iš jaunų vyrų lūpų dr. Eitkūno rezidencijoj.

"Patinka jums tas albumas? Tai tikra lietuvybės misija, kada aukštai iškilęs lietuvis lygiom eina su amerikonais". (138 p.)

Užtat daugumas į praturtėjusį daktarą žiūri su pagarba, *nes jis gali gyventi milijonierių rajone, nes jo albumas pilnas nuotraukų iš svečiavimosi su rinktiniais amerikiečiais.* Jaunus vyrus tai imponuoja.

"Gailiuosi, kad pasakiau tamstai nemalonią tiesą, — atsiprašė pirmasis: — moderni lietuvybė, kaip modernus menas, kietoka suviršikinti, todėl dažnai tėvai jos nepaiso". (139 p.)

Kažkodėl romane nepaliesta tos rūšies "modernioji lietuvybė", kurią neša ant rankų ir širdyse lietuvių studijuojąs jaunimas. Jie prisiima į save svetimų kraštų kultūrą, jie nusikrato lietuviško konservatyvizmo ir plečia savo akiračius moderniojo amžiaus kultūros lobiais, jiems dažnai lietuvių kalba lieka nebereikalinga ar, mažai bevartojant, suskursta, bet lietuvybė jų daugumui tebėra žmogaus esmės dalis, kaip ir teisėjui Alksniui.

Doleris kišenėse ir dūšiose

Įdomiai lietuvybė traktuojama romano menininkų. Dailininkas Raudėnas sako: "Kam man reikia lietuvių ir garso tarp jų".

Dailininkas veržiasi į amerikiečių meno platumus. Jam tarp lietuvių ankšta.

Trys JAV satelitai, kurie buvo paleisti vienu raketos šūviu.

"Skurdu. Seklu. Aš brendu kur giliau. Pritapau prie amerikonų. Kitus horizontus regiu. Iš lietuvių ne duoną gausi, o, kaip Kristus, tulžies atsigerti" (20 p.). Bet dailininkas — ne materialistas. Jis veržiasi į platumas dėl kūrybinio polėkio. Kad turėtų kur išsitiesti, kad galėtų, kaip kūrėjas, nuolat degti. Apie materialistus jis taip sako:

"Tas prakeiktas doleris voliojasi viso pasaulio kišenėse ir lietuvių dūšiose. Dievaičiu jį laiko! Aš nelaikau tokių lietuviais". (120 p.)

Gi rašytojas Rataitis, priešingai, svajoja grįžti į Lietuvą, nes

"Galvoti apie amerikiečių rinką — išdavystė lietuvių kultūrai". (141 p.)

Bet naujoms temoms savo kūriniuose Rataitis yra atviras.

"Minia pradeda veržtis į Rataičio kūrinį. Tai nėra Rataičio ekscentrika ir nėra Rataičio dairymasis į anapus (Lietuvą), tai Rataičio, lietuvio rašytojo, nuskendimas chaose. Tame nuskendime slypi jo buvimo prasmė". (185 p.)

"Man lygūs herojai, — pasakė Rataitis, — ir mirštanti sraigė, ir mirštantis valkata. Jų mirtyse tu gali rasti duomenų doktrinai kurti. Jie man įdomesni už tą mūsų sūkurį, kurį vadiname lietuvišku gyvenimu svetur. Pabėgau iš to sūkurio ir negrįšiu. Man tai svetima. O sutraiškytos sraigės klausimas yra milžiniško masto klausimas". (195 p.)

Rašytojas Rataitis, atrodo, nenutolęs nuo lietuvių, tik praplėtęs žmogiškų problemų sprendimo vaizdus svetimų kraštų scenomis.

"Duok man ar jam kristi, — kalba Rataitis, — pakankamai žemai kristi, ar nevirs jis ar aš, ar sveikas Norkumi? Todėl ir Norkus, ne koks Smith ar John Doe. Noriu, kad tame mano herojuje būtų lietuviško vardo skambesys. Ir problema. Lietuviška problema". (194 p.)

Tragiškasis moderinizmas

Yra išeivijoj lietuvių, kuriems jų tautybė ir kilmė bei Lietuvoj išeiti mokslai čia sudaro savotiškos tragedijos pagrindą. Modernus kraštas juos paglostė labai šiurkščia ranka.

"Modernumas yra vertybių pervertinimas. Štai mes lietuviai: aš pažįstu vieną gilaus intelekto asmenį, kuris yra fabriko šlavikas; pažįstu ir kitą aukštą karį, kuris čia tepa geležinkelio vagonų ratus. Tad laikų modernumas juos palietė ne juokais.

— Jūs tai vadinate modernizmu?

— O kaipgi kitaip? Tai tas tragiškas modernizmas, kuris palietė mus, lietuvius". (161 p.)

Svarbią vietą romane užima Geniukas. Tai vaikas, kuris nori užaugęs būti popiežium, kad galėtų daugelį lietuvių paskelbti šventaisiais. Tai kovotojas su Lora, būsima pamote, nevien dėl tėvo meilės ir daugystės sau, bet ir dėl to, kad ji nelietuvė, kad jam neleidžia groti lietuviškų plokštelių.

"Tu tos Loros lietuvybėn neatversi.

— Aš darysiu taip kiekvieną kartą, kad ir tėvas išvarytų mane iš namų". (14 p.)

Utopinė lietuvybė

Reiškia, Geniukas kovoja su meksikiete Lora ne egoistiniais tikslais. Jei Lora būtų lietuvė, Geniukas, atrodo, sutiktų dalintis su pamote tėvo meile. Bet jam Lora biauri ir nereikalinga jų namams. Jam Rūta negera, nes išėjo į svetimus namus ir jų, lietuvių, net aplankyti nebepageidauja. Vaikas galvoja giliai ir jaučia stipriai. Teisėjas Alksnis jį pamilsta, kaip savo tikrą sūnų. Štai ir utopinė "Šikšnosparnio sosto" lietuvybė, kuri jaučiama Geniuko charaktery ir jo svajonėse. Ar autorius neapsirinka ir neapsiriks, tiek daug iš Geniuko tikėdamas? Jeigu jo Rūta dingo svetimųjų jūroj, jeigu Raudėnas išplaukė į svetimus ežerus, jei Rataitis kankinasi valkatynų temomis? Jei Parulis, Geniuko tėvas, stengiasi doleriais pasikloti ir doleriais užsikloti? Ar natūralus yra šviesus, idealistinis Geniuko charakteris? Galima sakyti taip, nes juk svajonės bei viltys irgi žmogaus esmės dalis.

PATIKRINKIT AUTOMOBILĮ
PAS PRITYRUSIUS MECHANIKUS

TUNE UP 8 CIL.	$ 7.00
TUNE UP 6 CIL.	$ 5.50
AUTOMAT. TRANSMIS. SEALS ĮDĖJIMAS	$30.00
VISŲ FIRMŲ AUTOMOBILIŲ STABŽIŲ (Relinings)	nuo $14.95 iki $17.95
TRANSMICIJŲ PERDIRBIMAS (OVERHAUL) DARBAS	$50.00

KIEKVIENAS DARBAS GARANTUOJAMAS 90 DIENŲ.

MOTORO PAGRINDINIS REMONTAS, "BODY WORK" IR DAŽYMAS

WESTERN AUTO SALES & SERVICE
(LIETUVIŲ ĮMONĖ)
4318 South Western Avenue
Telefonas — LAfayette 3-1790

DYDŽIAI...
PASIRINK SAVO

Normalus	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	46	48	50	52
Mažas	35	36	37	38	39	40	41	42	44					
Didelis	36	37	38	39	40	41	42	43	44	46	48	50	52	
Stambus	39	40	42	44	46	48	50							
Stmb. mažas	39	40	42	44	46									
Eks. didelis	39	40	41	42	43	44	46	48						

Longwood
DACRON* and WORSTED
DVEJŲ KELNIŲ TROPIKINIAI KOSTIUMAI

$55

Normalus — mažas — didelis — ekstra didelis — stambus mažas... mes turim šituos populiarius tropikinius kostiumus didžiausioje dydžių skalėje mieste. Idealiai vėsus Dacron* ir Worsted mišinys reiškia: laikosi išprosytas, nesiraukšlėja, po ilgos, karštos dienos atrodo lygus ir nedėvėtas. Sumaniai pasiūtas — su dviem porom kelnių, dvigubai ilgesniam nešiojimui. Dabar čia didžiausias pasirinkimas naujausių spalvų ir raštų... ir gausiausioj dydžių skalėj. Patikrinkit diagramą — tada atėkit pasirinkti sau.

*Dupont Polyester fibers

Nemokamas pataisymas
abi krautuvės atidaros pirmadienį ir ketvirtadienį vakare

Morris B. Sachs Inc.

downtown — State and Monroe
south — 6638 S. Halsted

Lietuvis Kanados festivaliuose

Antanas Keblys yra dalyvavęs penkiuose muzikos festivaliuose Kanadoje ir yra aktyviai besireiškiąs dainininkas mūsų koncertuose. Mūsų solistas yra gimęs Lietuvoj, mokęsis Kretingos gimn., muzikos studijas pradėjęs irgi Lietuvoje. Šiuo metu Antanas gyvena Kanadoje, Montrealyje, ir savo balsą lavina pas Ružiną Herlinger, čekę dainininkę dėstančią Provincijos konservatorijoje. Ružina Herlinger yra kamerinės muzikos dainininkė, kurios sritys yra buvusi šių dienų kompozitorių interpretacija, ypač ji pasižymėjo savo koncertais 1932 metų ir vėliasniame laikotarpyje. Antanas Keblys yra baritonas, besispecializuojąs kamerinio dainininko karjeroje. Jo mėgiamiausieji kompozitoriai yra Bachas, Beethovenas ir Loewe.

Kanadoje yra tradicinis paprotys ruošti muzikos festivalius. Juos remia atskiri miestai. Pvz. Ottawos miestas kasmet ruošia muzikos festivalį, kuris tęsiasi savaitę. Vyksta instrumentalistų, chorų, dainininkų pasirodymai. Dainininkų konkursai suskirstyti atskiromis klasėmis: bažnytinės muzikos, kamerinės, operinės ir kitų. Taip pat konkursai vyksta atsižvelgiant į balsą, tenorių, bosų, sopranų.

Antanas Keblys pirmą kartą Ottawos festivalyje dalyvavo 1958 metais ir pasirodė su lietuvių kompozitorių dainomis — Gailevičiaus "Klajūnu" ir Žilevičiaus "Rūta". Pasijutęs savo srityje, Antanas ir toliau nusprendė šiuose festivaliuose dalyvauti.

1959 metais Montrealy Antanas Keblys išėjo su daug sudėtingesne programa. Montrealio festivaliai, kaip ir Ottawos, yra ruošiami tuo pačiu principu. Čia mūsų baritonas išpildė Stasio Šimkaus dainas, ištrauką iš Haendelio oratorijos "Semile" — "Honor and Arms", Wagnerio -"O Du Abend Holden Sterne", Bacho "Liebste Herr Jesu".

Tais pačiais 1959 metais Toronto mieste Kiwanis Muzikos festivalyje matėme Antaną Keblį išpildantį Mozarto "Non Piu Andrai" ir kanadiečių šių dienų kompozitorių kūrinius — Allen Thompson ir M. Duchowo, o taip pat Bacho ir Haendelio kūrinius.

1960 - 1961 metais mūsų lietuvio Antano Keblio pavardė figūravo vėl dvejuose festivaliuose Ottawoje su vis labiau sudėtingesne ir platesne programa. Šalia arijos iš Verdi operos "Traviata", klausytojai išgirdo Dvorako "Hear my Prayer, o Lord", Beethoveno "Die Ehre Gottes aus der Nature", "Wonne der Wehmut", "Mailied", Haendelio "Where e'er you walk", Schumano, Brahamso, Banaičio, Kačanausko kūrinius. Lietuvių kompozitorių dainos sukėlė ypatingą entuziazmą klausytojų tarpe.

Kanados miestai ruošia muzikos festivalius, siekdami pakelti muzikinį visuomenės lygį ir paskatinti muzikus tobulėti. Festivaliai yra įvertinami specialios komisijos. Klausytojai susirenka iš įvairių krašto vietovių ir šis įvykis sudaro kultūrinį sąjūdį.

Antanas Keblys ir toliau dalyvaus šiose kultūrinėse varžybose ir tobulins savo muzikinį pajėgumą, kad ir svetimoje Kanados žemėje. Gal tai yra vienintelė galimybė nesustingti savo kultūriniame augime ir viena iš nedaugelių vietų lietuviškai kultūrinei veiklai stiprinti — veržtis tarp svetimtaučių, puoselėjant ir brandinant lietuvišką dainą.

E. V.

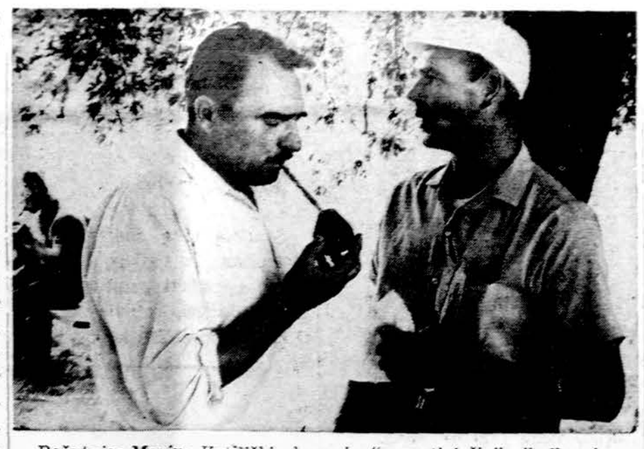

Rašytojas Marius Katiliškis buvusių "argentiniečių" piknike rimtai geria "matę", kurią jam yra įteikęs J. Zubrickas.

KRONIKA

• **Ant. Rinkūnas** pakviestas dirbti "Tėviškės Žiburių" redakcijoje, kun. dr. Pr. Gaidos pavaduotoju.

• **Birutė Ulėnaitė - Kliorienė** baigė humanitarinių mokslų studijas Michigano Valst. univetsitete Lansinge.

• **Ad. Mickevičiaus** veikalą "Ponas Tadas" kanadietis prof. Watson Kirkonnell baigė versti į anglų kalbą.

• **Juratė Jasėnaitė,** Columbijos universiteto studentė ir Tarpt. Stud. klubo pirmininkė, suorganizavo susirinkimą Taikos korpuso atstovų ir užsienio studentų, kurių valstybės gali kviesti tų Taikos korpusų narius.

Pigiųjų laidų katalogas

Rinktiniai katalikų raštai yra išėję atskiromis pigesnėmis laidomis popieriaus viršeliuose. Iš spaudos išėjo tokių raštų katalogas, pavadintas "Catholic Book Merchandiser. Catalog of Catolic Paperback Books". Čia šios knygos yra atskirai suklasifikuotos pagal autorius, pagal pavadinimus, pagal turinį ir pagaliau — pagal leidėjus. Didelis palengvinimas reikiamą knygą suieškoti. Išleido — Catholic Merchandiser, 370 Seventh Ave, New York 1, N. Y.

Leonas XIII ir modernusis pasaulis

Didysis darbo žmonių gynėjas popiežius Leonas XIII susilaukė rimto įvertinimo naujame leidinyje "Leo XIII and the Modern World". Knygą redagavo Edward T. Gargan. Tame 246 pusl. veikale sudėtos paskaitos simpoziumo, suorganizuoto Lojolos universitete Chicagoje, švenčiant Leono XIII gimimo 150 metų sukaktį. Eilė profesorių nagrinėja Leono XIII laikus, jo gyvenimą, ypač — jo keltas socialines mintis. Išleido Sheed and Ward, kaina $4.50.

MOVING
..pdraustas perkraustymas iš įvairių atstumų.
A. VILIMAS
3415 S. Lituanica Ave.
Tel. FRontier 6-1882

DAINA CO
Sav. inž. A. Semėnas
PARDAVIMAS-TAISYMAS
3321 S. Halsted St.- CL4-5665
Atd.: 9-6. pirm.-ketv. 9-9. Sekm. už.

ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY
Manufacturers

Rankomis išpiaustyti paveikslų rėmai. Pritaikinti paveikslams, skelbimų rėmai, metalu aplieti rėmai.
2400 S. Oakley Ave., Chicago
VIrginia 7-7258-59

Crane Savings 35-tą Sukaktį Mini Naujame Savo Name

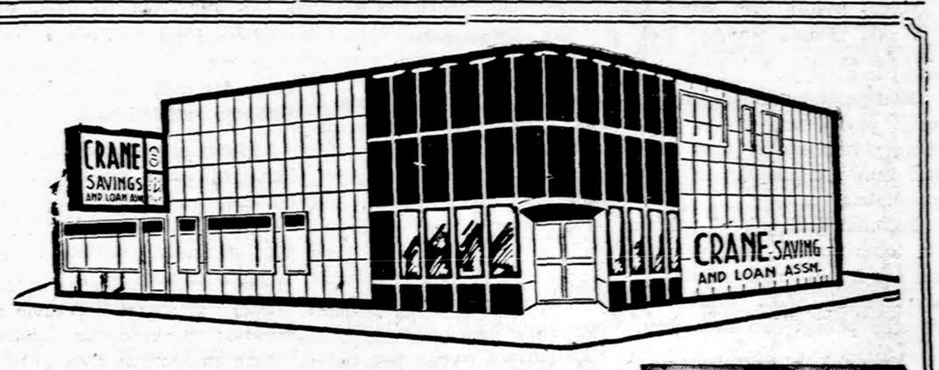

CRANE SAVINGS prezidentas ir direktoriai kviečia Jus ir Jūsų draugus bei kaimynus nuo š. m. liepos 6 iki liepos 29 dienos aplankyti naują mūsų bendrovės namą ir kartu su vadovybe pasidžiaugti visais naujais įstaigos įrengimais.

Kas atidarys pas mus naują taupymo sąskaitą arba pridės prie dabar esamosios, tai gaus iš mūsų naudingų dovanų. Dovanos skiriamos pagal padėtos sumos dydį. Padėjusieji $1,000 ar daugiau, gaus puikų pasaulinio garso tapytojo 18" x 24" paveikslo reprodukciją.

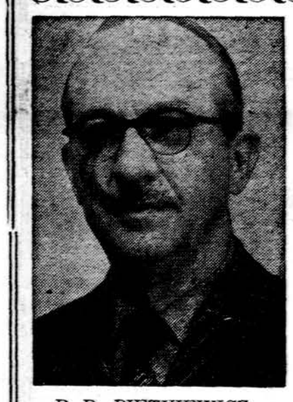

B. R. PIETKIEWICZ
Prezidentas

$750 ar daugiau padėjusieji gaus puikų auginto perlo moterišką retežėlį arba nerūdijamo plieno mėsai piaustyti peilius.

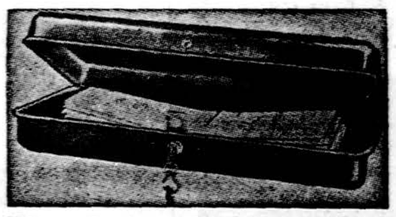

$500 ar daugiau padėjusieji gaus stipraus Bessemer plieno dėžutę dokumentams saugoti arba vėjui atpsparų moterišką skėtį

$250 ar daugiau padėjusieji gaus puikų žibančių rodyklių žadintuvą.

Duodame morgičius namams įsigyti ir taupytojams teikiame didelės naudos šiais patarnavimais:

1. Paprastos taupymo sąskaitos
2. Investavimo sąskaitos
3. Patikėjimo sąskaitos
4. Mokesčių sąskaitos
5. Patarnavimas taupyti paštu
6. Kalėdų klubo sąskaitos
7. Atostogų klubo sąskaitos
8. Pilnas namų paskolų aprūpinimas
9. FHA paskolos namams taisyti
10. Aikštė automobiliams pastatyti

Be to, dar esame pasiryžę išdalyti šias vertingas dovanas žmonėms, kurie atidarys $50 sąskaitą arba tokią sumą pridės prie jau turimos. Kaip šias dovanas gauti, patirsite užėję mas mus. Štai dalinamos dovanos:

23" Zenith TV, su tolimos kontrolės Space Command.

Nešiojama 19" Admiral televiziją.

Tinkamai įrėmuotą 20" x 24" Utrillo garsų "Montmartre Sacre Coeur" aliejinės tapybos paveikslą.

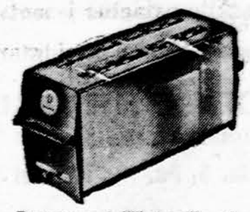

Dormyer 4 iššokančių riekučių skrudintuvą.

Sumbeam automatiškas elektrinis kavos koštuvas.

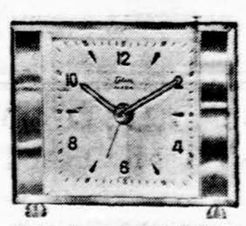

Žalvario apjuosti žvilgančių rodyklių žadintuvai.

Naujas GE prosas su purkšle ir garais.

Be to, dar bus duodama Sumbean maišytuvai ir nerūdijamo plieno 8 peilių setai mėsai piaustyti.

E. R. PIETKIEWICZ
Sekretorius

V. KELPS
viceprez.

J. KALEDINSKAS
direktorius

M. MARTIN
iždininkas

J. KUZAS
direktorius

W. JAGIELLA
direktorius

Dr. C. SVEN
direktorius

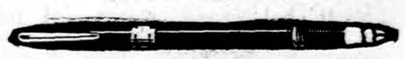

$200 ar daugiau padėjusieji gaus užrašan. tinkamą T-Parker rutulinę plunksną.

$100 ar daugiau padėjusieji gaus pinigi'nę asmens dokumentams

Kiekvienai taupymo sąskaitai teskiriama tik viena dovana.

$50 ar daugiau padėjusieji gaus meniską kalendorių ir taupymo dėžutę.

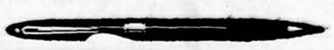

$25 ar daugiau padėjusieji gaus žvilgančią rutulinę plunksną.

Kiekvienas taupytojas, turįs pas mus sąskaitą, gaus sudėtinį įrankį, kuriame yra peilis, kamščiatraukis ir retežėlis raktams.

Kiekvienas suaugęs, aplankęs mūsų įstaigą, gaus naudingą retežėlį raktams laikyti.

MOKAME AUKŠTUS DIVIDENDUS

Pinigus padėjusieji prieš 15, dividendus gaus už visą mėnesį

CRANE SAVINGS & LOAN ASSOCIATION
47th & ROCKWELL STREET
CHICAGO 32, ILL. LA 3-1083

VALANDOS: Pirm., ketv., penkt. nuo 9 ryto iki 8 vak., antr. nuo 9 iki 5, šešt. nuo 9 iki 1, treč. uždaryta.

J. TOMASZEK
direktorius

J. MILLER
sekr. pad.

J. KAPLAN
kasininkė

R. KULPINS
kasininkė

ONA SKEVER
kasininkė

R. CARLSON
kasininkė

M. SUCHOCKI
kasininkė

V. OHLER
stenografė

L. FORTIER
sekr. pad.

Kelią į žvaigždes ruošiant

Istorinis žvilgsnis į nuostabią pažangą

Inž. TABAS MICKUS, Grand Rapids, Mich.

16 šimtmečio pabaigoje vokiečių mokslininkas Johannes Keppler suformulavo savo garsųjį Kepplerio dėsnį apie dangaus kūnų judėjimą.

1687 metais **Sir Issac Newton,** pasiremdamas Kepplerio dėsniu, paskelbė savo garsiuosius "Laws of Motion". Šie du didieji mokslo vyrai davė pačią pirmą pradžią erdvės tyrinėjimo mokslui.

Balionai

Siekiant ištirti žemės atmosferą, pirmieji bandymai buvo daromi balionais.

Austras Viktoras Hess pasikėlė gana aukštai balionu 1911 metais, kad įrodytų savo teoriją, jog tolstant nuo žemės kosminių spindulių kiekis atmosferoje didėja.

Balionai taip pat vaidino nemažą vaidmenį medicinos srityje. Norėdamas ištirti įvairių atmosferos aukščių įtaką žmogaus organizmui, Amerikos aviacijos majoras erdvės medicinos ekspertas **Simons** 1957 m. pasikėlė net į 100,000 pėdų aukštį ir išbuvo ten 26 valandas. Galimas dalykas, kad balionai suvaidins nemažą vaidmenį ir ateityje.

Kad paleistų raketas nuo žemės paviršiaus, reikia labai daug stumiamosios jėgos nugalėti žemės trauką ir oro pasipriešinimą.

Balionai gali pakelti raketas iki tokio augščio, kur yra mažai oro ir tuo sumažinti oro pasipriešinimą pačiu svarbiausiu raketos įsibėgėjimo momentu.

Lėktuvai

Nuo pat pirmojo istorinio lėktuvo skridimo 1903 metais, žmogus vis artėjo prie erdvės, sugebėdamas pasikelti vis tobulesniais lėktuvais į vis didesnius aukščius. Kulminacinis taškas amerikiečių pastangose pritaikyti lektuvus erdvės eksploracijai buvo vadinamasis X-15 lėktuvas. Tai yra kombinacija dviejų lėkimo sąvokų— raketinių lėktuvų ir sklandytuvo.

Galima drąsiai sakyti kad X-15 yra pati paskutiniausia lėktuvo sąvoka prieš pereinant į erdvės laivų statybą. X-15 gali iškilti daugiau 100 mylių aukščio, taigi į tuščiąją erdvę savo raketų pagalba ir grįžti žemyn nuplaniruodamas saugiai žemyn ka p sklandytuvas.

Raketos

Raketos pirmą kartą buvo pavartotos 1232 metais. Kiniečių armija kare su mongolais išbandė raketas, kurios tada buvo vadinamos "lekiančios ugnies strėlėmis".

Kiek vėliau raketos vartojamos ir Europoje nesibaigiančiuose viduramžio kivirčuose.

Tiek mums, tiek ir čia gimusiems amerikiečiams daugiausia žinoma yra raketų naudojimas 1812 metais kai anglai puolė **Fort McHenry** ir apšaudė jį iš laivų raketomis, tuo įamžindami Amerikos himną "Star — Spangled Banner". Raketos žengė sparčiai su visa technika, ypač paskutiniais dešimtmečiais, kadangi buvo galima naudotis visomis lėktuvų konstrukcijoje ir bandymuose surinktomis žiniomis.

Panašiai ir rytojaus erdvės laivai pasinaudos šių dienų raketų mokslo kantriai surinktomis techniškomis detalėmis.

Navigacija

Geriausią navigacinę sistemą buvo "išradę" bene japonai II Pas. karo metu. Jie buvo pastatę raketomis varomą pusiau bombą — pusiau sklandytuvą, vadinamą "Baka Bomb", kuri buvo naviguojama naudojant pačią geriausią ir iki šių dienų nepralenktą sistemą, pasodinant joje fanatiką pilotą, sutinkanti save paaukoti tėvynės labui.

Dabartinės navigacijos sistemos yra kiek sudėtingesnės, nes reikia pasikliauti techniškais įtaisais.

Šiuo metu yra vartojami 4 pagrindiniai navigacijos metodai.

1. **Kontrolė iš žemės.** — Vartojant šią sistemą, raketos kryptis ir greitis yra kontroliuojami radijo pagalba iš žemės.

Radijo impulsai raketos kontrolės sistemą operuoja taip, lyg pilotas sėdėtų raketos viduryje.

2. **Infra — raudona traukmė.** Tai yra metodas, kada raketos instrumentai "jaučia" artimiausią karštą objektą ir automatiškai pasuką raketą ta kryptimi. Šiuo būdu yra planuojama numušti puolančius bombonešius, kurių motorai, būdami karšti, patampa geri taikiniai.

3. **Inercinė navigacija.** Dar kitaip vadinama krypties ir tolio matavimo sistema. Kontrolės instrumentai su žiroskopų pagalba nustato raketos kryptį, greitį ir poziciją ir praneša "elektrinėms smegenims". Pastaroji "žino", kur raketa turi tuo reikiamu momentu būti ir jeigu yra nukrypta nuo kurso, perduoda įsakymą "automatiniam pilotui", kad pasuktų kur reikia.

4. **Žvaigždinė navigacija.** Lygiai kaip laivo navigatorius, raketos kontrolės sistema nustato esamą poziciją, pasinaudojant tam tikrų žvaigždžių padėtimi.

Automatinis pilotas tada vėl atlieka savo pareigą kaip ir inercinėje sistemoje.

Dauguma šių principų buvo žinomi ir bandomi įgyvendinti vokiečių **Peenemuende** raketų bandymo stotyje tarp 1936 metų, kada ši stotis buvo įkurta ir 1945 metų Vokietijos pralaimėjimo.

Tiek rusai, tiek ir amerikiečiai gavo daug medžiagos iš Peenemuendės tyrinėjimų.

Mokslininkai, kaip Walter Donberger ir Warner Von Braun, perėjo dirbti pas amerikiečius ir, galima sakyti, sukūrė tęstinumą tolimesniems raketų bandymams.

Štai ir **Lear Instrument** bendrovėje, kurioje ir šių eilučių autorius dirba, yra daugybė vokiečių mokslininkų, inžinierių ir fizikų. Vyriausias inžinerijos direktorius yra vokietis ir daug jo tautiečių rasime kitose aukštose bendrovės vietose.

Šio krašto mokslas nemažai pasinaudojo pereitų dešimtmečių tyrinėjimų vaisiais, tačiau reikėtų daugiau susirūpinti ateitimi.

Permažai šiame krašte yra kreipiama dėmesio į taip vadinamą "Basic Research".

Mažai svarbos priduodama dalykams, kurie neduoda čia pat pramatomos praktiškos naudos, kaip pvz. "kodėl žolė yra žalia" ir panašiai.

Jei nebus drastiško pasikeitimo šiame taške, gali jau gana greitai pradėti vis ryškiau rodytis tokio trumparegiško galvojimo skaudžios pasėkos tarptautiniuose mokslo bei technikos horizontuose.

Carlo Criveli (XV šimt.) Marija Magdalena. Iš šią vasarą Doges rūmuose Venecijoje vykstančios šio dailininko darbų parodos. Meno istorikas B. Berensen (kilęs iš Lietuvos) laiko Crivellio paveikslus pilnais mistinio dievotumo; jis lyginamas su pasaulio pirmaujančiais menininkais.

Krikščionybė ir kultūra

Iš įvairių paskaitų Assumption universitete, Windsoro mieste, Kanadoje, sudaryta aktuali knyga "Christianity and Culture". Ją redagvo J. Stanley Murphy, išleido Helicon, 198 pusl., kaina $4.50. Kritikai šiame veikale randa visą eilę įdomių straipsnių.

AR MANOTE PIRKTI AUTOMOBILĮ?
GERĄ IR NEBRANGŲ
Daugybė naujų ir visų išdirbysčių automobilių.
Galima nupirkti be pinigų — išsimokėjimui.

BALZEKAS MOTOR SALES, INC.
"U WILL LIKE US"
CHRYSLER—PLYMOUTH—IMPERIAL—VALIANT
SALES — SERVICE
4030 Archer Avenue. Chicago, Illinois
Didžiausia ir teisingiausia lietuvių automobilių įstaiga

Pristatome Visokių Rūšių STATYBAI IR NAMŲ PATAISYMUI MEDŽIAGĄ

CARR MOODY LUMBER CO.
STASYS LITWINAS, Prez.
3039 So. Halsted St.
Tel. VIctory 2-1272
Apkainavimą ir prekių pristatymą teikiame nemokamai
Raštinė atdara kasdien nuo 8 val. ryto iki 6 val. vakaro ir šeštadieniais iki 3 val. p. p.

UNIVERSAL SHOE STORE

(Liet. batų krautuvė) YArds 7-0525
(Virš 40 metų Bridgeporte)
Naujausio stiliaus batai visai šeimai
3335 South Halsted Street
Chicago, Illinois
Atdara: kasdien nuo 9 valandos ryto iki 6 valandos vakaro.
Pirmadieniais ir ketvitadieniais nuo 9 val. ryto iki 9 val. vakaro.

SPECIALUS PASIŪLYMAS
Pirkęs PATRIA GIFT PARCEL CO. (3741 W. 26th St., Chicago 23, Ill., tel. CRawford 7-2126)
jardines medžiagas ir jas per tą pačią Patria Co. iki š. m. liepos 31 d. siųsdamas savo giminėms į Lietuvą, sumokėsite tik ½ muito rusu imamo už tas medžiagas, nes kitą pusę to muito per tą laiką mokės Patria Co. Kviečiame pasinaudoti tuo pasiūlymu ypač todėl, kad artimu laiku galima laukti didelių pakeitimų dabartinės tokių siuntinių siuntimo tvarkos.
REIKALAUKITE MŪSŲ NAUJAUSIŲ KATALOGŲ
Darbo val.: Pirmad. ir ketv. nuo 9 iki 8 val. vak. Antrad., trečiad., penkt., ir šeštad. nuo 9 iki 5 val.

Lietuviška valgykla. Gražiausias lietuviškas restoranas, kuriame gaminami lietuviški valgiai.
Atdara nuo 6:00 valandos ryto iki 8:00 valandos vakaro.
"PALANGA" RESTAURANT
6918 So. Western Ave. — GR 6-9758
JADVYGA ir JUOZAS BARTKUS, Savininkai

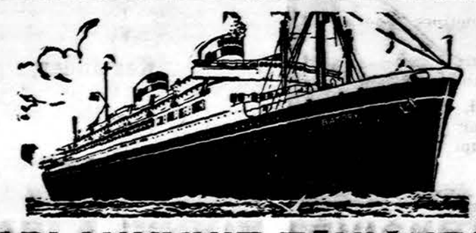

APLANKYKIT TĖVIŠKĘ!
Vykite patogiai ir komfortiškai žinomu
M.S. BATORY
Gdynės—Amerikos linija iš Kanados uostų iki Southampton, Copenhagen ir Gdynės prie Baltijos (Lenkijoje), o iš ten traukiniu ar automobiliu į visas ryt. Europos dalis.
BATORY yra modernus, be priekaištų švarus laivas, erdviais puikiai dekoruotais viešais kambariais ir patogiom kabinom. Jums patiks nuoširdus vaišingumas, tradiciniai geras maistas ir mandagus aptarn. personalas, visad pasiryžęs patenkinti ir padėti keleiviui.
Yra vietų plaukimui iš MONTREALIO — Rugp. 10.
"Ekonomiško Sezono" plaukimai: Rugsėjo mėn. 8, Spalio mėn. 6, Lapkričio mėn. 7.
Apsirūpinkite dabar rezervacijomis KALĖDINIAM PLAUKIMUI iš QUEBEC — Gruodžio mėn. 5 dieną.
275 svar. bagažas nemokamai asmeniui
Dėl rezervacijų ir informacijų kreipkitės į Jūsų vietinį kelionių biurą, arba
GDYNIA AMERICA LINE
220 Bay Street — Toronto 1, Canada

SUKAKTUVINIS IŠPARDAVIMAS!
SUKAKTUVINIAME IŠPARDAVIME PIRKSITE VISAS MEDŽIAGAS LABAI PIGIAI.
PASINAUDOKITE ŠIA RETA PROGA!
Stein Textile bendrovė yra pirmoji, kuri parūpino vilnonių, šilko, nylons, taffeta, aksomo ir kitų medžiagų siuntimui artimiesiems į Lietuvą ir tolimąjį Sibirą — už žemas kainas! Gavome specialių medžiagų paltams kaip vyrų, taip ir moterų: Velliūro, činčilos ir "needlepoint". Didelis pasirinkimas angliškų medžiagų vyrų ir moterų kostiumams. Pagaminame užuolaidas. Ypatingai yra atpigįnta iki 50% medžiagos: (Draperies) — užuolaidoms, (Slip covers) — baldų užvalkalams ir (Upholstery) baldų apmušalams.
STEIN TEXTILE CO.
616 West Roosevelt Road, Chicago 7, Ill.
TELEFONAS — HARRISON 7-3737
Mūsų naujas adresas yra tik blokas į rytus ant Roosevelt Rd. nuo mūsų anksčiau buvusių patalpų.
Automobilius galite pastatyti nemokamai už kampo į šiaurę ant Jefferson St. — aikštėje
Atidaryta kasdien įskaitant ir sekmadienius nuo 9 v. r. iki 5:30 p. p. Pirmadieniais uždaryta

JŪS GALITE PASITIKĖTI DAKTARO PARAŠYTO RECEPTO TIKSLIU IŠPILDYMU, KAI KREIPIATĖS Į MŪSŲ VAISTINĘ.
Kasdien išpildydami didelį kiekį receptų, vartojame šviežius vaistus, kurie sekmingai veikia. Turime vaistų didelį pasirinkimą ir pačių naujausių, vėliausiai išrastų.
DARGIS DRUG STORE
CHARLES P. DARGIS
Reg. Pharmacistas
2425 W. Marquette Road
Chicago 29, Ill.
Tel. HEmlock 4-6050
VALANDOS:
Kasdien 9:30 v. r. iki 9 val. vak.
Šeštad. 9:30 v. r. iki 6 v. v.
Treč. ir sekmad. uždaryta.

Geriausias ir patikimiausias patarnavimas siunčiant
DOVANŲ SIUNTINIUS
Į VISAS U.S.S.R. DALIS
Atneškite arba atsiųskite pakietus į seniausią bendrovę, tvarkančią pakietų persiuntimą
GLOBE PARCEL SERVICE, Inc.
CENTRINIS OFISAS:
716 Walnut St., Phila. 6, Pa. WAlnut 5-3455
Skyriai didžiuosiuose miestuose. Reikalaukite katalogų arba informuokitės Jūsų apylinkės telefonų knygoje
GREITAS—SUMANUS—PATIKIMAS PATARNAVIMAS

VERTA DĖMESIO!
1. Šis įvykis pirmas Lietuvos istorijoje. ŠIMTAS DVIDEŠIMT ŠEŠI meno kūriniai lietuviškose plokštelėse — lietuvių liaudies dainos, operų arijos, tautiniai šokiai ir kt. dalykai. Visų išvardinti neįmanoma — reikalaukite katalogo.
2. Visos lietuviškos knygos, rankdarbiai, medžio, odos ir kiti dirbiniai primeną Lietuvą.
3. Laikrodžiai — sveicarų ir vietinių fabrikų: vyriški, moteriški, įvairių rūšių ir kainų.
4. Rašomos mašinėlės su lietuvių ir kitų kalbų raidynais, skaičiavimo ir siuvimo mašinos.
5. Akordeonai, patefonai su radio ir televizija, įvairių užsienio ir vietinių fabrikų gamybos.
6. Gintaro, kristalo, aukso, sidabro ir kiti gaminiai tinką dovanoms.
7. Visokių prekių didelis pasirinkimas siuntimui į Lietuvą ir kitus kraštus — daromos nuolaidos.
8. Yra visa eilė kitų prekių, visų išvardinti neįmanoma: prašome reikalauti katalogų ir kitų informacijų.
J. KARVELIO PREKYBOS NAMAI
3322 South Halsted Street, Chicago 8, Illinois — Telefonas - YArds 7-0677

NELAUKIT, nes rytoj jau gali būti pervėlu
Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilius ar šiaip ką, apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimei ištikus neturėsite jokių nemalonumų.
GENERALINIAI AGENTAI ŠIŲ kompanijų:
AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE COMPANY
AMERICAN BONDING COMPANY
AMERICAN INDEMNITY COMPANY
DUBUQUE FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
FIREMAN'S FUND INSURANCE COMPANY
FIREMAN'S INDEMNITY COMPANY
INDUSTRIAL INSURANCE COMPANY
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.
PACIFIC NATIONAL FIRE INSURANCE COMPANY
PEARL ASSURANCE COMPANY
RELIANCE INSURANCE COMPANY
UNIVERSAL INSURANCE COMPANY
WESTERN FIRE INSURANCE COMPANY
WESTERN CASUALTY & SURETY COMPANY
Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters
O'MALLEY and McKAY. Inc.
222 W. Adams St. — Room 800
Telefonas CEntral 6-5206

"Paletė ir gyvenimas"

JUOZAS GOBIS, Los Angeles, Calif.

Valstybinė Grožinės Literatūros leidykla Vilniuje šiais metais išleido didelę 409 spaudos puslapių, su 24 spalvotomis ir 32 vienspalvėmis iliustracijomis A. Žmuidzinavičiaus knygą, antrašte "Paletė ir gyvenimas". Šios knygos turinį sudaro Antano Žmuidzinavičiaus, pasižymėjusio dailininko, autobiografija. Knyga turi 14 skyrių, kuriuos galima būtų sutraukti į tris dalis — į tris dailininko gyvenimo tarpus: 1. jo vaikystės ir mokslo metai, 2. jo darbas ir Dailės gyvenimo organizavimas (Dailės draugijos, dailės parodos ir kt. veikla) ir 3. jo kelionės, susijusios su jo kūryba ir organizaciniu darbu. Knygos autorius yra keliavęs Rusijos šiaurėje, Norvegijoj, buvojęs Kaukaze, Kryme, važinėjęs po J.A.V. ir Meksiką ir ypač po gražesnius Lietuvos kampelius. Dailininkui peisažistui tos kelionės — tai kasdieninio gyvenimo grandys: kelionėje užsimezga būsimieji kūriniai, kurie jau baigiami dailininko dirbtuvėje.

A. Žmuidzinavičius yra gimęs 1876 m. spalio 31 d., tad šią knygą rašė jau būdamas devintyje, bet skaitytojas visai nejaučia jo senatvės: autorius turi nuostabiai gerą atmintį. Jo knyga skaitosi lyg koks romanas, kuriame vaizdingai aprašomos charakteringos gyvenimo ir gamtos detalės, tačiau jos turinys yra pažintinės reikšmės ir tik autoriaus paveikslų reprodukcijos teikia estetiško pasigėrėjimo.

A. Žmuidzinavičius yra senas lietuvis patriotas kultūrininkas, veikėjas. Jam pirmon galvon rūpi dailė ir savoji tauta, savasis kraštas. Jis be dirbtinės pagiežos mini ir tokius lietuvius, kuriuos komunistai vadina "liaudies priešais".

Knyga daro skaitytojui įspūdį, kad A. Žmuidzinavičius kaip mylėjo taip ir tebemyli Lietuvą ir lietuvius be atodairos į tai, ar jie "buržujai", ar "proletarai". Jis knygoje mini savo mokytojo prof. Wojciecko Gersono posakį "Paveiksle, kaip veidrodyje, atsispindi tavo siela". Šiuo W. Gersono aforizmu galima charakterizuoti ir A. Žmuidzinavičiaus knygą su jos iliustracijomis: šioje knygoje, kaip dailininko ir kaip lietuvio, siela.

XIII skyriuje A. Žm. aprašo savo draugus — M. K. Čiurlionį, Juozą Kodį, Petrą Kalpoką, Petrą Rimšą ir prof. Tadą Ivanauską, bet iš IX skyriaus — "Vėl plačiame pasaulyje" — aišku, kad senas "Draugo" bendradarbis dr. Al. Račkus buvo A. Žmuidzinavičiui labai artimas draugas. Jei jis nefigūruoja A. Žm. draugų skyriuje, tai tur būt, tik dėl to, kad jis (Al. Račkus) šiuo metu gyvena Amerikoje.

Šiaip knygą gan objektyvi. Knygos kalba, matyt, nebuvo kalbininko reikiamai koreguota, todėl nėra be priekaištų. Šiaip tos pat leidyklos knygos būdingos lietuvių kalbos taisyklingumu.

Literatūros žodynėlis

Literatūros mėgėjams galės neblogai patarnauti naujai iš spaudos išėjusi knyga: "A Reader's Guide to Literary Terms: A Dictionary". Ją sukūrė du autoriai: Karl Backson ir Arthur Ganz. Išleido Farrar, Straus ir Cudahy New Yorke. Kaina $.95, minkštais apdarais $1.95; knyga turi 230 pusl.

Trys didieji architektai

Specialus P. Blake veikalas supažindina su trimis mūsų laikų didžiausiais architektais: Corbusier, Rohe ir Wright. Veikalas pavadintas "The Master Builders: Le Corbusier, Mies von der Rohe, Frank Lloyd Wright". Išleido Knopf leidykla, 400 pusl., $6.50.

Iškylaujantieji Chicagos lietuviai tėvų marijonų seminarijoje Clarendon Hills, Ill. Iš kairės į dešinę: gen. St. Dirmantas, D. Augienė, A. Šimaitienė, J. Masilionis, P. Masilionienė, dr. V. Šimaitis.

Katalikų, protestantų, žydų mokslininkai verčia Šv. Raštą

Katalikų, protestantų ir žydų mokslininkai bendrai pradėjo versti Šv. Raštą į anglų kalbą. Tai gali būti bendras visoms tikyboms Šv. Rašto vertimas, kuris galės būti pagrindu tikybų suartėjimai būsimame Bažnyčios suvažiavime Mokslininkai taipgi paruoš įvadą ir komentarus Šv. Rašto knygoms. Apie tai praneša vienas iš jėzuitų leidžiamo žurnalo — "Amerikos" redaktorių tėv. Walter M. Abbott, S. J.

SSSR erdvių technologija

Sovietų pastangas įsigalėti tolimosiose erdvėse aprašo Alfr. J. Zaehringer savo iliustruotame veikale "Soviet Space Technology". Išleido Harper New Yorke, 179 pusl., kaina $3.95.

Ir avinai su radijo siustuvais

Australijoje jau naudojamas naujas išrastas radijo siųstuvėlis, kuris pritvirtinamas prie avino, paprastai būnančio tos avių bandos vadu. Tos bandos savininkas, turėdamas specialų priimtuvą, iš gaunamų signalų visada gali žinoti, kur jo banda yra nuklydusi.

Gyvens po 120 metų?

Šio šimtmečio pabaigoje amerikiečiai galės gyventi po 120 metų. Išnaikinus užkrėtas, suradus priemones prieš vėžį, susekus geresnius būdus kovai su degeneratyvinėmis ligomis, amerikiečių, turinčių geriausias pasaulyje gyvenimo sąlygas, amžius gali pailgėti iki 120 m., ir ta galimybė, anot "Journal of the American Medical Association", yra verta dėmesio ir studijų.

Mirusio žmogaus krauju gelbsti gyvuosius

Daktarai J. Kevorkian ir Gl. Bylsma vykdo labai reikšmingą medicininką praktiką. Kaip rašo "Life", jie iš 12 metų berniuko, nuskendusio ir negyvu išbuvusio arti 3 valandų, išsėmė kraujo ir įleido 41 metų ligonei. Tai buvo įvykdyta Pontiac ligoninėje. Kad būtų tikri, jog į kraują nėra patekusių kokių užkrėtų, to skenduolio kraujo tam tikrą kiekį dvi savaiti laikė šiltame inkubatoriuje — palankiausiose bakterijoms daugintis sąlygose, bet jų nebuvo pastebėta. Ligonė puikiai pasveiko. Skenduolio kraujas šaldytuve buvo išlaikytas 19 dienų.

Laiškas "Draugui"

"Draugo" š. m. liepos 15 d. priede perskaičiau vertą dėmesio veiklaus ir energingo Alg. Gustaičio laiško ištrauką, kur jis prašo apsaugoti mūsų laikraščius nuo korektūros klaidų — kad visi, nuo ko tai priklauso, budriai stengtųsi nepraleisti korektūros klaidų...

Tai tikrai labai aktuali pastaba. Bet štai antra medalio pusė.

Aš dirbu lietuvių spaudoje rinkėju-linotipininku. Pro mano akis per dieną praplaukia kelios dešimtys puslapių rankraščių. Vieni jų tvarkingai mašinėle parašyti, tarpai palikti, visi lietuviški akcentai sudėti. Kai tokių rankraščių rinkinius sugražina korektorius, miela į juos žiūrėti: tai viena, o kartais ir nė vienos klaidos skiltyje.

Daug per mano pirštus perėjo ir Alg. Gustaičio rankraščių. Turiu pripažinti, kad jie baisūs, jų rinkėjai baidosi. Juostelė išblukusi, eilutės sugrūstos, pataisų pilna, akcentai nevisur sudėti. Tadgi, ir nuo autoriaus daug priklauso korektūra. Bet bent iki šiol mielas Alg. Gustaitis į tai nekreipė dėmesio, nors vienas mano kolega rinkėjas pereitą rudenį dėl rankraščių jį buvo perspėjęs ir prašęs pasistengti žmoniškiau rašyti.

Jei mielas Alg. Gustaitis tų žodžių neima į galvą, tai jo reikalas. Bet kam jis duoda pastabas ir moko kitus?

— V. Rmj.

Kol yra neturtingesnių už Jus — duokite išmaldą.

— Anonimas

Budriko perviršiaus IŠPARDAVIMAS

Sumažintomis kainomis

Dabar jums proga įsigyti reikalingus reikmenis stebėtinai žemomis kainomis.

2 gabalų svečių kambario setai nuo $88.00
2 gabalų Kroehler setas, vertės $400, už $229.00
3 gabalų miegamasis, vertės $198, už $88.00
4 gabalų miegamasis, vertės $450, už $249.00
5 dalių Dinette setai nuo .. $37.00
7 dalių valgomasis setas $149.00
9×12 vilnoniai kilimai $39.00
9×12 Linoleum $4.95
Televizijos 17 colių Portable $89.00
21 colio kabinetinės Televizijos $99.00
21 col. Televizija, Radio ir Phonografas kombinacija .. $119.00

Refrigeratoriai, skalbiamos mašinos, gaz. pečiai, elekt. siurbliai — nupiginti.

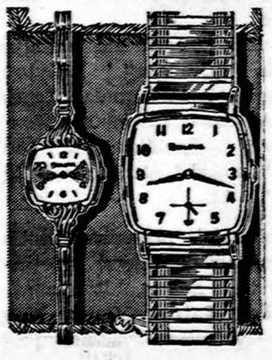

Didelis pasirinkimas rankinių laikrodėlių Šveicariškų ir Amerikos išdirbysčių. Kaina nupiginta. Deimantai ir gintaras už pusę kainos.

BUDRIK FURNITURE

3241 S. Halsted Street

Tel. CAlumet 5-7237

Atdara pirmad. ir ketvirt. vakarais iki 9 val. Sekmadieniais 11-5 val. Budriko radio programos sekmad. iš stoties WHFC, 1450 kil. nuo 2 iki 2:30 valandos po pietų.

JOHN W. PACHANKIS MONUMENTS

C. VITKAUSKAS-VITKUS

6819-21 So. Western Ave. — All Phones GR 6-3745

GRAŽIAUSIŲ PAMINKLŲ PASIRINKIMAS

— o —

Lietuviai savininkai

Atdara kasdien ir sekmad. nuo 9 v. ryto iki 5 val. popiet

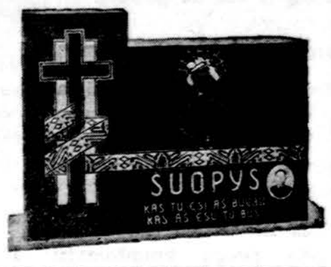

GUŽAUSKŲ BEVERLY HILLS GĖLINYČIA

Geriausios gėlės dėl vestuvių, banketų, laidotuvių ir kitų papuošimų

2443 WEST 63rd STREET

Telef. PR 8-0833 PR 8-0834

J. F. EUDEIKIS

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

4605-07 South Hermitage Avenue

Tel. YA 7-1741-2

4330-34 South California Avenue

Telefonas LA 3-0440 ir LA 3-9852

AMBULANCE PATARNAVIMAS DIENĄ IR NAKTĮ

Petkus

TĖVAS IR SŪNUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

2533 West 71st St. Telef. GRovehill 6-2345-6

1410 S. 50th Ave., Cicero. TOwnhall 3-2108-09

AIKŠTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

Laidotuvių Direktoriai

MAŽEIKA & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE.

TRYS MODERNIŠKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

MAŠINOMS VIETA

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

EDVARDAS SAUNORIS — GĖLININKAS

Paruošia gėles iš savo šiltadaržių vestuvėms, krikštynoms ir kitoms iškilmėms. Parūpina gėles ne tik laidotuvėms, bet ir gėles sodinti ir puošti kapus Jūsų artimųjų.

3942 W. 111th St., PR 9-1355 ir 9-1356

PIRKITE DABAR TIESIOG NUO MR. NELSON'

SAVININKO

SAINT CASIMIR MONUMENT CO.

3914 West 111th Street

Didžiausias Paminklams Planų Pasirinkimas Visame Mieste

Telef. — CEdarcrest 3-6335

Vienas blokas nuo kapinių

MUTUAL FEDERAL SAVINGS

SAVINGS INSURED UP TO $10,000

Chartered and Supervised by the United States Government

MUTUAL FEDERAL BENDROVĖS REKORDAS...

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokėjom kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Jūsų pinigus galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti: juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto išlaidas.
- Klijentų patogumui šalia Bendrovės įrengta didelė, patogi vieta mašinoms pastatyti.

4 1/4% Metinis dividendas už santaupas visose sąskaitose!

2202 W. CERMAK RD., CHICAGO 8, ILL.

Phone VIrginia 7-7747

JOHN J. KAZANAUSKAS, Pres.

ĮSTAIGOS VALANDOS: Kasdien nuo 9-tos ryto iki 5 val. popiet. Ketvirtadieniais nuo 9-tos val. ryto iki 8 val. vak. Šeštadieniais nuo 9 val. ryto iki 1 val. popiet. Trečiadieniais visais neatidaroma.

Pasinaudokite mūsų firmos patikimiausiu, atsargiausiu ir tinkamiausiu patarnavimu.

GENERAL PARCEL & TRAVEL CO., INC.

(Laisniuota per Intourist)

SIŲSKITE SAVO GIMINĖMS PAKETUS

Į LIETUVĄ, UKRAINĄ, BALTARUSIJĄ, LATVIJĄ, ESTONIJĄ IR KITAS RESPUBLIKAS

SIŲSKITE PAKETUS DABAR

135 W. 14th St., New York 11, N. Y., Telephone CHelsea 3-2583

Atdara kasdien nuo 9 iki 6 val. vak. Sekmadieniais nuo 9 iki 4 val. dieną

141 Second Ave., New York City. Tel. GRamercy 5-7430

Arti subway — Tarp 6th ir 7th Aves. Atdara kasdien 9—6; sekmadieniais 9—4.

21 Fifth Avenue, Youngstown 3, Ohio, Tel.: RI 3-0440
359 West Broadway, So. Boston 27, Mass. Tel. ANdrew 8-5040
132 Franklin Avenue Hartford, Conn. CHapel 6-4724
332 Fillmore Avenue Buffalo 6, N. Y. Tel. TL 6-2974
762 Springfield Ave. Irvington 11, N. J. Tel. ESsex 2-4685
900 Literary Road Cleveland 13, Ohio Tel. TOwer 1-1461
11339 Jos. Campau Detroit 12, Michigan Tel. TOwnsend 9-3980
632 W. Girard Avenue Philadelphia 23, Pa. Tel. WAlnut 5-8878

3216 Sunset Boulevard, LOS ANGELES 26, Calif. NOrmandy 5-9887
2803 3rd AVE. (tarp 147 ir 148 St.) BRONX 53, N. Y. Tel. LUdlow 5-2624
217 E. Hennepin Ave., MINNEAPOLIS 14, MINNESOTA. Tel. FEderal 2-4908
963 Bleecher Street, UTICA, N. Y., Tel. RE 2-7476
1103 No. W. 61st Street, SEATTLE 7, WASHINGTON
1234 — 9th Avenue, SAN FRANCISCO 22, CALIFORNIA

Mūsų didelė ir patikima firma yra patarnavusi tūkstančiams pasitenkinusių klijentų. 100% garantija, kad kiekvienas paketas bus pristatytas. Išsiunčiame į 48 valandas.

Adresatą pasiekia į 6—7 savaites oro paštu į 7—12 dienų.

Dabar galima rūbų siuntiniuose siųsti ir kavos pupelių, šokolado (plytelių) ir bonbonkes.

Mūsų raštinėse randasi pilniausias pasirinkimas pirmos klasės medžiagų.

Klauskite pilno katalogo, rodančio kainas dėl muito ir patarnavimo. Katalogas veltui.

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

Lietuvių Laidotuvių Direktorių Associacijos Nariai

PETRAS BIELIŪNAS
4348 S. CALIFORNIA AVE. LAfayette 3-3572

ANTANAS M. PHILLIPS
3307 LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-3401

PETRAS P. GURSKIS
659 WEST 18th STREET Tel. SEeley 3-5711

POVILAS J. RIDIKAS
3354 S. HALSTED STREET Tel. YArds 7-1911

LEONARDAS F. BUKAUSKAS
10821 S. MICHIGAN AVE. Tel. COmmodore 4-2228

JURGIS F. RUDMIN
3319 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-1138—1139

VASAITIS — BUTKUS
1446 S. 50th AVE., CICERO, ILL. Tel. OLympic 2-1003

STEPONAS C. LACKAWICZ
2424 W. 69th STREET Tel. REpublic 7-1213
2314 W. 23rd PLACE Tel. VIrginia 7-6672

VANCE FUNERAL HOME
1424 S. 50th AVENUE Tel. OL 2-5245 arba TO 3-9687

Moterų GYVENIMAS

Redaguoja ST. SEMENIENĖ, 3321 S. Halsted St., Chicago 8, Ill., Tel. CLiffside 4-5665; VI 7-0618

"UŽBURTI KELIAI" VILIOJA

J. NARŪNĖ, Miami, Fla.

Tai naujas originalių pasakų rinkinys vaikams, dabar išėjęs iš spaudos. Ir vėl Giedrius žavi jauną skaitytoją savo neišsemiama fantazija, pilna nuotykių, kliūčių ir kovos.

Rašytojas pažįsta vaiką, nes beveik visą savo amžėlį turėjo su juo kontaktą, kaip mokytojas ir auklėtojas. A. Giedrius moka prieiti prie vaiko, jį sudominti.

Savo pasakose autorius siekia pedagoginio tikslo: kai Onytė nepaklauso senelės, kai vaikai nenorėjo mokytis — dėl to patys nukentėjo. Gyvuliukai ir paukšteliai — visi vaikų draugai — gelbsti vaikus, įkliuvusius į nelaimę. Visi Giedriaus veikėjai — senelės, motutės, broliai, sesutės — kaimo gyventojai. Jis dailiai aprašo kaimo vaizdus, gyvuliukus ir paukščius.

Gražiai pavaizduoja gamtą pvz. kūdros aprašymas pasakoje "Varlė Kvarklė". Giedriaus veikėjai vaikai myli gamtą, žydinčias pievas, paukščių čiulbėjimą skraidančius drugelius.

Autorius iškelia kaimo šeimų moralinius pagrindus: meilę. Motinos meilė, vaiko (sūnaus ar dukters) meilė, broliukų ir sesučių meilė spindi pasakoje iki didžiausio pasiaukojimo vienas kitam (Gailutė, Varlė Kvarklė, Silpnutis ir kt.).

Nestinga pasakose ir "gąsdinančio elemento": raganų, laumių raganių, užburtų žiedų, užburtų varlių ir t. t. Jie lydi beveik kiekvieną pasaką. Dėl to ir pačios knygos pavadinimas — "Užburti keliai".

Čia dailininkė Vlada Stančikaitė-Abraitienė, kaip didelė artistė ateina su meniška pagalba autoriui. Jos gražūs vaizdai, sumaniai pritaikintos iliustracijos papildo ir puošia knygą. Jos gabios rankos teptukas padaro veidų išraišką charakteringą,

Marlene Schmidt, Vokietijos gražuolė, laimėjo "Miss Universe" titulą, kurį jai suteikė sužavėti teisėjai gražuolių rinkimuose Miami Beach, Fla. Naujoji pasaulinė gražuolė yra elektronikos inžinierė. Visai neseniai ji atbėgo iš Rytų Vokietijos.

tiksliai pabrėžiančią tipą, charakterį, momento nuotaiką. Ypatingai malonu "akis paganyti" ant lietuvaitės paveikslo (Nuostabus žiedas).

Turinyje vienuolika pasakų. Knygoje 199 pusl. Gražiai ir rūpestingai, beveik be korektūros klaidų, išleido Immaculata Putnam, Conn. Ten pat ir spaudė.

AKTUALIOJI MOTERIS

STASĖ VAIŠVILIENĖ, Chicago, Ill.

Vienintelis laisvame pasaulyje lietuvėms moterims ir jų problemų sprendimui skirtas žurnalas "Moteris", drąsiais ir tvirtais žingsniais įžengė į šeštuosius metus. Nestiprūs pirmieji žingsniai yra sutvirtėję ta prasme, kad "Moteris" taip ryžtingai imasi spręsti aktualius klausimus.

Vienas iš svarbiausių šiandieninių problemų yra lietuvybės tęstinumas vaikuose. Daug kalbama, rašoma, — reiškia, klausimas labai svarbus. Deja, be gerų patarimų ir pamokymų, kaip ir kas daryti, išsamios vaiko, gimusio ir augusio čia, svetimame krašte, studijos neteko užtikti. Šią spragą, iš dalies, bando užpildyti "Moteris". Iš jos spausdinamų straipsnių noriu pažymėti D. Petrutytės ir pirmame, antrame šių metų numeriuose R. Kulienės straipsnį: "Lietuvio akademiko įtaka brėstančiai kartai", kuriame iškelti klausimai yra skaudūs, bet tikri, realūs. Ji sako: "Atrodo, kad mūsų jėgos ir pastangos yra įdėtos į savęs apgaudinėjimą ir vengimą susidurti su realybe nes iš dalies mes bijome, kad realybė gali parodyti mums kelią į tikresnį tautinį rytojų, kuris reikalaus daugiau pastangų ir darbo, nes jis nebus neviltis". Todėl, pirm negu planavę, kas daryti ir kaip, turime pažinti vaiką gimusį ir augusį čia. Liūdna bet tiesa, kad šito vaiko paveikslas pieštas svetimame fone, svetimais dažais, svetimoje aplinkoje, nėra toks, kokio pageidaujame mes, patys augę tėviškės laukuose. R. Kulienės nurodytas vyresnės kartos lietuvio akademiko kelias, jungiantis abi kartas, būtų bandytinas ir pagirtinas.

Tikresnis tautinis rytojus ir vaikas

Ieškodami tikresnio tautinio rytojaus, sustojame ties vaiku, į kurio pasaulį ieškome kelių, nes veikiamas aplinkos, jis pasidarė mums svetimas ir nesuprantamas. Todėl, būtų verta ilgiau sustoti ties aplinka, jos įtaka vaiko gyvenimui, vaiko vystymosi eiga, svarbiausius žmogaus gyvenimo metus, reikalinga pagalba ir t. t.

Šituos klausimus kaip tik ir nagrinėja D. Petrutytė savo straipsniuose. Šių metų numeriuose įdėti straipsniai: "Pirmosios žmogaus gyvenimo dienos ir pirmieji trys metai", "Jautriniai laikotarpiai dvasinėje vaiko plėtroje".

Paskutiniu laiku psichologų, pedagogų, auklėtojų akys yra nukrypusios į turtingą savo išgyvenimais priešmokyklinį amžių. Šitas laikotarpis skirstomas į du periodus: 0 - 3 m. ir 3 - 6 metų. Pirmieji trys metai yra ypatingai tuo, kad vaikas, tik jam ypatinga galia, absorbuoja visa, kas yra aplinkoje. Iš gautu įspūdžių, jis kuria asmeniškas charakteristikas, kurios jį žymės per visą jo gyvenimą: kalba, religija, rasė. Kas šitame laikotarpyje suformuota, negali būti ištrinta, nes tai yra tapę vaiko dalimi. Tarp kitų, vaiką supančių vertybių, turi būti įpinta graži lietuvių kalba, dainos, papročiai, religinės tradicijos. Kiek į šį kūrybinį vainiką bus įpinta lietuvybės pumpurų, tiek, vėlesniame amžiuje, tikėtis, pražystant žiedų.

Vaikas, absorbuodamas aplinką, imdamas į save visą pasaulį, formuoja savo asmenybę. Antrame laikotarpyje (3 - 6 m.), suimtą į save pasaulį, analizuoja, sukurtas funkcijas vysto praktišku darbu ir patirtimi. Į šito laikotarpio vaiko prigimties reikalavimus atsako montesoriniai vaikų namai, kuriuose vaikas randa medžiagą, reikalingą jo funkcijų lavinimui, per prasmingas pratybas, siekiant judėsių koordinacijos. Vaiko ranka, paruošta įvairiomis pratybomis, lengvai rašo raides, žodžius. Šitas laikotarpis yra "jautrus" kalbai, todėl 4 - 5 m. vaikas ima spontaniškai skaityti.

Priešmokyklinis amžius, būdamas laisvas nuo svetimos ir nepageidautinos įtakos, yra laikas įleisti gilias lietuvybės šaknis. Tinkamai išnaudoję priešmokyklinį amžių, įpilietinę vaikų namus, užtikrinsime tautinį rytojų, dėl kurio taip rūpinamasi ir kalbama.

"Moteris" žurnalui noriu palinkėti ir toliau ieškoti naujų kelių, naujomis idėjomis žmonių mūsų buities klausimams spręsti.

Moterų pasaulis

★ **Lietuvių Moterų klubas** visados stengiasi gražiai priimti ir pagerbti atvykusią į Chicagą žinomą lietuvaitę — viešnią. Kiek anksčiau per vieną dieną klubas suruošė puikų priėmimą Rūtai Lee — Kilmonytei, dabar gi, liepos 3 d., surengė iškilmingus pietus Onai Kajeckienei, Lietuvos atstovo Washingtone, D. C., Juozo Kajecko žmonai, atvykusiai pirmą kartą į Chicagą. Pietūs buvo suruošti puošniose South Shore Country Club patalpose. Prabangiai įrengtame kambaryje, žvelgiančiame į Michigan ežerą, buvo pradėta kokteliu ir pietūs užbaigti trispalviais (lietuviškų spalvų) valg. lėdais. Klubo pirm. Adelė Mikšis pasveikino viešnią ir prisegė baltos orchidėjos korsažą. Ji pažymėjo, kad Chicagos Liet. Mot. klubas laiko sau malonia pareiga priimti atsižymėjusias lietuves viešnias, atsilankančias į Chicagą.

Ona Kajeckienė nuoširdžiai

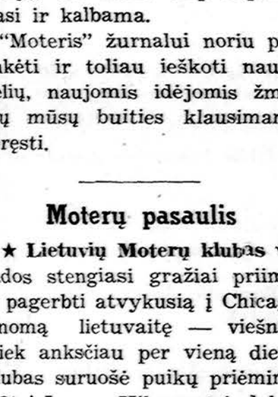

Kailiai — pušis. — Romos madų kūrėjas Renato Balestra sukūrė šitą Kalėdų eglutės pavidalo apsiaustą, ekstravagantišką papuošalą apsisiausti vakare. Apykaklė yra kailio imitacija, o septynios eilės, į apačią vis platėjančios, yra plunksninės.

"Miss Morocco" — Irena Gorsee — savo puošniai išsiuvinėtuose drabužiuose; viena iš dalyvių pasaulio gražuolės rinkimuose.

dėkojo ir humoristinėje formoje pasipasakojo, kaip ji atvykusi iš Lietuvos prieš 20 m. ir darbuojasi čia kartu su savo vyru lietuvių labui. Ji dėkojo klubo narėms, padedančioms auginti, "kaip kūdikį, mažą Lietuvą, vystant ją paklodėmis, ryšulėliais, siuntinėliais, maistu bei kitokiais reikmenimis". Ji pavadino klubietes vaidilutėmis su vyriausia vaidilute — Juze Daužvardiene, klubo garbės pirmininke, priešakyje, besidarbuojančias pavergtos Lietuvos labui.

O Kajeckienė džiaugėsi J.

Ona Kajeckienė

Daužvardienės lietuvišku veiklumu, daug rūpesčio ir jėgų padėjusia Dainų šventei surengti ir lietuviškajam paviljonui įruošti.

Juzė Daužvardienė sveikino Oną Kajeckienę, minėjo klubo veiklą ir praėjusį Gintaro balių su lietuviškiausiomis tradicijomis.

O Kajeckienė paliko gilų įspūdį visoms dalyvavusioms savo mielu lietuvišku paprastumu, atvirumu ir dideliu nuoširdumu. Kiekvieną iš eilės ji pasveikino asmeniškai.

★ **Alė Namikienė,** "Aušros Vartų" tunto, gyv. 6041 S. Fair field, sumanė išleisti atvirutes, vaizduojančias lietuviškųjų kolonijų tipingas vietas, ir tam tikslui parūpino lėšas. Skautės tas atvirutes pardavinėjo Dainų šventėje. Buvo išleistos 5 rūšių atvirutės, su vaizdais Chicagoje: Lietuvos konsulato, Dariaus ir Girėno paminklo, Jaunimo Centro rūmų, naujosios bažnyčios Marquette Parke ir Žuvusiems už laisvę paminklo.

★ **Arch. inž. Bronė Lukštaitė,** ALIAS Chicagos Skyr. pirmininkė, rūpinasi lietuviškojo paviljono geru įrengimu Tarptautinėje parodoje.

★ **Juzė Daužvardienė** grįžo į namus po operacijos ligoninėje, kurioje išbuvo visą savaitę. Operacija turėjo būti padaryta kiek anksčiau, bet dėl Dainų šventės buvo atidėta.

★ **Ryškesnes nuotraukas** iš moterų veikimo, mūsų veikėjų fotografijas maloniai prašome siųsti "Moterų gyvenimo" redakcijai. "Draugui" įsigijus kliošės gaminti mašiną, bus dedama daugiau iliustracijų.

Princesė Margarita išeina iš amerikiečių spektaklio Londono Karališkame teatre, kur buvo pastatytas J. Goldmano "They Might be Giants".

Marija Aukštaitė

MUMIJA GYVA

Aš esu mumija gyva
Su mariomis minčių giliųjų,
Su bangomis audringų sūkurių vikriųjų
Užlieta su ugnies lava,
Gyva, su verkiančiomis stygomis,
Su lyra paneigta...
Aš nuskandyta —
Mumija gyva.

Aprišo mano burną drobulėmis
Ir apvyniojo kūną visą
Paniekinančiu audeklu.
Ir nors aš virčiau
Šauksmų šauksmais burbulėmis —
Jau manęs niekas neišgirs
Mumijos nuskandytos durklu,
Rankų gerų ir pagarbių,
Dėl jų bylų svarbių.
Tarp akmenų guliu apraišiota,
Pačiam giliausiam teismo tvenkiny,
Be grabo.

O akis graužia ašaros po audeklu šiurkščiu,
Lūpos suaugę veržimu,
Širdis liepsnoja kaip vulkanas,
Bet žvyrius vis labiau užbyra...
Ir akis, ir širdį,
Ir minčių verpetus —
Mistikoj verptus.

Montrealis, 1961.II.30.

Riestainių kilmės istorija

Filosofas ir filologas dr. Frederick F. Fletcher, iš Woodlando, Cal., išveda riestainių kilmę iš Vienos, Austrijos. Pradžioje jie buvo susukti ir nelygūs, o tik vėliau įgavo apskritą formą.

Beveik visos mažosios bandelės irgi kilo iš Vienos; net vad. prancūziškos bandutės. Marija Antuanetė atnešė tą bandelę į Paryžių. Prieš jos santuoką su Liudviku, prancūzų kepėjai visiškai nežinojo tų bandelių. Kai ji apsigyveno Versalyje, ji panorėjo pamėgtojo vienetiško "kipfel", pusmėnulio išvaizdos delikateso, kuris atneštas turkų iš rytų į Vieną.

Turkai pagamino tą bandelę ne tik pergalei atšvęsti, bet ir atradimui naujo gėrimo — kavos. Naujoji Prancūzijos karalienė pati parodė prancūzų kepėjams, kaip ją padaryti ir iškepti.

vasarą.

Maistas — stebuklingi vaistai

Harry Golden, autorius naujai išėjusios knygos "Enjoy, Enjoy!", savo kitoje knygoje "Only in America", aprašo, kaip žydai žemutinėje New Yorko rytų pusėje tikėjo, jog vištienos sriuba — stebuklingas vaistas nuo fizinių ligų. Tačiau ne vien žydai buvo įsikalę sau į galvą apie "visa gydantį" maistą.

Plačiame pasaulyje yra žmonių, tikinčių į tam tikrą maistą, kaip visa gydantį. Anglijoje puodukas arbatos išgydys nuo visko, dėlko kenčiama. Anglai tiki, kad arbata padaro tą stebuklą. Pietiečiai tiki į sultinį (buljoną) tuo pačiu įsitikinimu, kaip žydai tikėjo į vištienos sriubą. Matomai, apeiginiai prisirišimai paruošimai paruošiant sultinį, vištienos sriubą ar arbatą, nuteikdavo raminančiai ir negaluojantieji įtikėdavo "stebuklinga galia".

Reikia moters, nepakenčiančios nešvaros

Kalbant apie moralės nusmukimą moderniajame gyvenime, vysk. John King Mussio iš Steubenville pasakė Bellaire Katalikių Moterų klubui: "Dažnai, kai įžengiame į nešvarų namą, kuris yra tikrai nesutvarkytas ir purvinas, kur vaikai laksto purvini ir triukšmingi, mes pastebime, kad šis namas reikalingas geros moters, su šluota smarkiai besidarbuojančios šeimininkės.

"Ir kaip tik šiuo laiku pasaulis stokoja kaip tik tokios geros moters, kuri nepakęstų nešvaros ir įpykusi su ja kovotų".

Plovimas gadina kiaušinius

Vien tik kiaušinių nuplovimas jau gali juos sugadinti, nes vandenyje yra daug geležies, skelbia Texas A ir M kolegijos paukštienos specialistas College Station, Texas. F. Z. Beanblossom sako, kad vandenyje yra didelis kiekis geležies (nuo 5 iki 10 milijoninių dalių) ir tai pagreitina kiaušinių gedimą. Geležis skverbiasi per lukštą į kiaušinį ir sukelia gedimą.

Perdaug siekiama laimės

Rašytojas Vance Packard savo paskaitoje kaltindamas amerikiečius, kad jie perdaug užsidegusiai vaikosi gero gyvenimo ir laimės siekimo, pasakė:

"Mes išleidžiame tris kartus daugiau pinigų kramtomajai gumai pirkti, negu teikti stipendijoms auklėjimui ir mokymui".

Kotryna Didžioji — pirmoji įskiepyta rusė

Retas kuris asmuo šiais laikais suabejoja, kad reikia įsiskiepyti nuo raupų; bet ne visados taip buvo anksčiau. 18 šimt. Kotryna Didžioji buvo pirmasis asmuo, įskiepytas Rusijoje, norėdama tuo duoti pavyzdį savo tamsiems ir labai prietaringiems valdiniams. Ji davė savo britų kilmės gydytojui 10,000 svarų sterlingų už suteiktą imunitetą prieš ligą ir dar priedo 500 svarų kasmetinės algos ir barono titulą.

Iš Lenkijos į Kanadą

Dvi ukrainietės Šv. Juozapo kongregacijos vienuolės gavo leidimą apleisti Varšuvą, Lenkijoje, ir vykti darbuotis į Kanadą. Dėl jųjų išvykimo ėjo derybos net 2½ metų tarp vyskupo A. Riborecki, ukrainiečių katalikų Saskatoon diocezijos imigracijos departamento Ottawoje ir Lenkijos. Septynios kitos seselės — vienuolės ir penki kunigai atvyks į Kanadą iš Lenkijos, jei tik jiems bus suteiktos vizos.

Apie literatūrines premijas Nepriklausomoje Lietuvoje

Valstybė pradėjo skirti 5000 litų metines literatūros premijas nuo 1935 m.

Pirmoji premija buvo paskirta Ievai Simonaitytei už "Aukštujų Šmonių likimą", 1936 m. — Liudui Dovydėnui už "Brolius Domeikas", 1937 m. — Jonui Kuosai - Aleksandriškiui už "Užgesusias Chimeros akis", 1938 m. — Salomėjai Nėriai už "Diemedžiu žydėsiu", 1939 m. — Bernardui Brazdžioniui už "Kunigaikščių miestą".

Šalia valstybinės, Lietuvoje nuo 1936 m. buvo pradėtos skirti dar ir kitos literatūrinės premijos.

1936 m. iš viso buvo paskirta net 10 premijų — po 3 premijas tada paskyrė dar Sakalas, Spaudos Fondas ir Spindulys.

Dar premijas yra skyrę Katalikų Veikimo Centras, Raudonasis Kryžius, Ukmergės visuomenė.

Svetur literatūrines premijas skiria "Draugas", Rašytojų draugija, Aidų žurnalas, Lietuvių Akademinis Sambūris Montrealyje, L. Enciklopedija, Skautai, "Laiškai Lietuviams", "Eglutė" ir kt.

Vokietijoje pirmaisiais pokario metais dar skyrė Švietimo Valdyba. Balfas, Raudonasis Kryžius, Patria, Mintis, Naujasis Gyvenimas, Paštininkų Sąjunga.

Kas minutė vienas žudosi

JAV-se kas 60 sekundžių bando nusižudyti vienas žmogus. Net 200,000 žmonių šiame krašte per metus nusižudo, ir savižudybė yra viena iš dešimties didžiųjų mirties priežasčių. Tai skelbia dr. E. W. Kansky, Michigano Medicinos mokyklos psichiatras.

Hormonas padeda augti neužaugoms

Trys vaikai, kurie gavo žmogaus pituitarinės liaukos augimą skatinančio hormono, žymiai padidino savo ūgį. Tyrimus pravedė dr. R. F. Escamilla, Kalifornijos Universiteto profesorius, kuris San Francisco mieste įsteigė žmogaus pituitarinės liaukos hormonų banką.

Jei turime išlaidų mūsų išsilavinimui bei apsišvietimui, tai vienas taleris turi trijų šimtų šešių dešimtų skatikų vertės, o tik trijų dešimtų skatikų vertės, išleistas mūsų pasismaginimui. — **Gutzkow**

Išmintingojo įstatymas yra Dievas, paikojo — jo paties užgaidos. — **Platonas**